

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

KADIN ERKEK FIRSAT EŞİTLİĞİ

KOMİSYONU

TUTANAK DERGİSİ

7'nci Toplantı
11 Haziran 2024 Salı

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İ Ç İ N D E K İ L E R

Sayfa

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Çiğdem Erdoğan'ın, Komisyonun bugünkü gündemine, kadın-erkek fırsat eşitliğinin sağlanması konusunda bakanlıkların önemine, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığıyla birçok proje yürüttüklerine, bu çalışmalardaki iş birliği ve uyum için kendilerine teşekkür ettiğine ilişkin açıklaması

III. – SUNUMLAR

1.- Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı Mahinur Özdemir Göktaş'ın, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığının sosyal politikaların düzenlenmesi ve geliştirmesindeki misyonu, kadın-erkek fırsat eşitliğinin sağlanması konusunda uygulamakta olduğu politikalar, gerçekleştirdiği faaliyetler ve diğer çalışmaları hakkında sunumu

2.- Kadının Statüsü Genel Müdürü Süreyya Erkan'ın, Kadının Statüsü Genel Müdürlüğünün görev alanı, kadına yönelik şiddetle mücadele mevzuatı, Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele Koordinasyon Kurulu, veri ve istatistik alanındaki teknik çalışmaları ve AR-GE faaliyetleri hakkında sunumu

IV.- İHTİSAS KOMİSYONLARI

A) GÖRÜŞMELE

1.- Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı Mahinur Özdemir Göktaş ve Kadının Statüsü Genel Müdürü Süreyya Erkan tarafından yapılan sunumlara ilişkin görüşme



KADIN ERKEK FIRSAT EŞİTLİĞİ KOMİSYONU

7'nci Toplantı

11 Haziran 2024 Salı

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

TBMM Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu (KEFEK) saat 14.37'de açıldı.

Komisyon Başkanı Çiğdem Erdoğan, Komisyonun bugünkü gündemine, kadın-erkek fırsat eşitliğinin sağlanması konusunda bakanlıkların önemine, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığıyla birçok proje yürüttüklerine, bu çalışmalardaki iş birliği ve uyum için kendilerine teşekkür ettiğine ilişkin açıklama yaptı.

Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı Mahinur Özdemir Göktaş tarafından, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığının sosyal politikaların düzenlenmesi ve geliştirmesindeki misyonu, kadın-erkek fırsat eşitliğinin sağlanması konusunda uygulamakta olduğu politikalar, gerçekleştirdiği faaliyetler ve diğer çalışmaları,

Kadının Statüsü Genel Müdürü Süreyya Erkan tarafından, Kadının Statüsü Genel Müdürlüğünün görev alanı, kadına yönelik şiddetle mücadele mevzuatı, Kadına Yönelik şiddetle Mücadele Koordinasyon Kurulu, veri ve istatistik alanındaki teknik çalışmaları ve AR-GE faaliyetleri,

Hakkında sunum yapıldı.

Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı Mahinur Özdemir Göktaş ve Kadının Statüsü Genel Müdürü Süreyya Erkan tarafından yapılan sunumlara ilişkin görüşme yapıldı.

Komisyon gündeminde görüőülecek başka konu bulunmadığından saat 16.42'de toplantıya son verildi.

11 Haziran 2024 Salı

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 14.37

BAŞKAN: Çiğdem ERDOĞAN (Sakarya)**BAŞKAN VEKİLİ: Gamze TAŞCIER (Ankara)****BAŞKAN VEKİLİ: Tuba VURAL ÇOKAL (Antalya)****SÖZCÜ: Pelin YILIK (Çankırı)****KÂTİP: Adalet KAYA (Diyarbakır)**

BAŞKAN ÇİĞDEM ERDOĞAN – Sayın Bakanım, Komisyonumuzun değerli üyeleri, kıymetli basın mensupları, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığının değerli bürokratları; hepinizi saygıyla selamlıyorum. Komisyonumuza hoş geldiniz.

Toplantı yeter sayımız vardır. Komisyon toplantımızı başlatıyorum.

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Çiğdem Erdoğan'ın, Komisyonun bugünkü gündemine, kadın-erkek fırsat eşitliğinin sağlanması konusunda bakanlıkların önemine, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığıyla birçok proje yürüttüklerine, bu çalışmalardaki iş birliği ve uyum için kendilerine teşekkür ettiğine ilişkin açıklaması

BAŞKAN ÇİĞDEM ERDOĞAN – Toplantıya başlamadan önce, davetimizi kabul edip toplantımıza katıldığı için Sayın Bakanımıza ve ekibine çok teşekkür etmek istiyorum.

Sayın Bakanım, değerli milletvekillerimiz; bugünkü toplantımızda Sayın Bakanımız kadın-erkek fırsat eşitliğini sağlamada uygulamakta oldukları politikalar, faaliyetler ve diğer çalışmalar hakkında bizleri bilgilendirecektir. Bu konuda çok önemli çalışmalar yaptıklarını bizler biliyoruz. Kamuoyunun, Meclisin ve milletvekillerimizin bilgilendirilmesi anlamında bu toplantıları çok önemseyeceğimizi belirtmek istiyorum. Sayın Bakanımız ile bakanlarımızı davet ettiğimiz bu toplantılarımızın 2'sini gerçekleştiriyoruz. Sık aralıklarla bu toplantılarımızı devam ettireceğimizi de ifade etmek istiyorum.

Sayın Bakanım, değerli milletvekillerimiz; kadın-erkek fırsat eşitliğini sağlamada en önemli sacayaklarından biri bakanlıklarımızdır. Bizler için Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığımızın ayrı bir yeri vardır. Yıllardır birlikte, yakın iş birliği içinde çalıştığımız Bakanlığımızla birçok proje yürüttük ve kadın-erkek fırsat eşitliğini sağlamaya çalışan kurumlar olarak çok güzel işler yaptık. Kendilerine bu iş birliği ve uyum için çok teşekkür ediyorum.

Sayın Bakanım, değerli milletvekillerimiz; kadın-erkek fırsat eşitliği politikalarının uygulanmasında bakanlıklarımızın geliştirecekleri stratejik planlar, ülke genelinde, yerelde ve merkezde uyguladıkları politikalar kadın-erkek eşitliğinin sağlanmasında çok önemlidir. Yürütme organı olan bakanlıklarımızca uygulamadaki sıkıntılarını yerinde görülmesi, yaşanan sıkıntılara ilişkin politika üretilmesi ve üretilen politikaların somut sonuçlarının görülmesi anlamında bizler için hayati öneme sahiptir.

Komisyon olarak Bakanlarımızı Komisyon toplantısına davet ederken kendilerine 20 sorudan oluşan kadın-erkek fırsat eşitliği konularındaki çalışmalarına yönelik soruları soruyoruz. Buradaki amacımız, bu sorular vesilesiyle bakanlıklarımızın kadın-erkek fırsat eşitliği politikaları üretme anlamında var olan hassasiyetlerine farklı bir bakış açısı kazandırmaktır. Davetimize iştirak ettikleri için Sayın Bakanımıza şükranlarımızı sunuyoruz. Bakanımızın sunumundan sonra vekillerimize soru-

cevap için söz veriyor olacağız. Bu arada, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığımız, bugün bizlere de dağıtmak üzere böyle bir kitapçık hazırlamış kendilerine yönelttiğimiz 20 sorudan oluşan soruların da cevaplarının bulunduğu; bu anlamda da emeklerine çok teşekkür ediyoruz.

Şimdi sözü kendilerine vermek istiyorum.

Buyurun Sayın Bakanım.

III. – SUNUMLAR

1.- Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı Mahinur Özdemir Göktaş'ın, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığının sosyal politikaların düzenlenmesi ve geliştirmesindeki misyonu, kadın-erkek fırsat eşitliğinin sağlanması konusunda uygulamakta olduğu politikalar, gerçekleştirdiği faaliyetler ve diğer çalışmaları hakkında sunumu

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI MAHİNUR ÖZDEMİR GÖKTAŞ – Sayın Başkanım, Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonumuzun kıymetli üyeleri, değerli milletvekillerimiz, kıymetli basın mensupları; sizleri saygıyla muhabbetle selamlıyorum.

Sözlerimin hemen başında, Başkanımız olmak üzere tüm Komisyon üyelerimize davetleri için teşekkür etmek istiyorum. Burada sizlerle birlikte olmak, Bakanlığımızın çalışmalarını sizlerle paylaşmak ve istişare etmekten büyük bir memnuniyet duyduğumu belirtmek istiyorum.

2009 yılından bugüne aktif bir şekilde çalışmalarını yürüten Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonumuz sosyal politikalarımızın düzenlenmesi ve geliştirilmesinde önemli bir misyonu yerine getiriyor. Komisyonumuz bugüne kadar Anayasa, Türk Medeni Kanunu, Türk Ceza Kanunu, İş Kanunu başta olmak üzere yasama süreçlerinde çok mühim çalışmalara imza attı. Yerel hizmet sunumlarından Birleşmiş Milletler kadın-erkek eşitliği çalışmalarına kadar geniş bir alanda ilkeli ve titiz çalışmalarıyla belirleyici bir aktör hâline geldi. Komisyonumuz, kadın istihdamı, kadınların aile ve iş hayatları arasındaki uyum, ayrımcılık ve şiddetle mücadele konuları başta olmak üzere sosyal politikalarımızın uygulanmasında vazgeçilmez bir paydaşımız olmuştur. Komisyonumuzun çalışmalarını yakından takip ettiğimizi özellikle belirtmek isterim. Ben, bu vesileyle, geçmişten bugüne Komisyonda görev alan başkanlarımıza ve milletvekillerimize teşekkür ediyorum.

Bugün Bakanlığımızın çalışmalarıyla ilgili sizleri bilgilendireceğiz, çalışmalarımızı istişare edeceğiz, ilettiğiniz soruların cevaplarını da konuşmam sırasında sizlerle paylaşacağım. Toplantımızın hayırlı olmasını diliyorum.

Değerli milletvekilleri, kadınların sosyal, ekonomik, politik ve kültürel alanlarda eşit haklara sahip olması, kalkınmanın ve küresel barışın vazgeçilmez bir unsurudur. Dünyada kadın hakları mücadelesinde önemli adımlar atılmış olsa da bu alandaki ilerlemenin yavaş ve düzensiz olduğu gözlenmektedir. Her alanda hızlı gelişmelere şahit olduğumuz 21'inci yüzyılda hâlâ pek çok ülkede kadınlar eğitim, sağlık, iş hayatı, gelir ve siyaset gibi alanlarda erkeklerle eşit haklara sahip olmamaktadır. Bu anlamda, kadınlar hâlâ karşı karşıya oldukları eşitsizlikleri ve görünmez engelleri aşabilmenin, cam tavanları kırabilmenin yollarını arıyor. İstihdam farklılıkları, mesleki ayrışma, bakım sorumlulukları nedeniyle kariyerlerine ara verme olasılıklarının daha yüksek olması iş gücü geliri farklarını sürdürmekte ve yaşam boyunca gelir eşitsizliklerini pekiştirmektedir.

Diğer taraftan, dijital platformların kötüye kullanılması, kontrolsüz olmaları gibi durumlar istismar ve mağduriyeti de beraberinde getirebiliyor. Dünyanın dört bir yanını saran savaş, terör, düzensiz göç, salgın ve afetlerin neden olduğu ekonomik, psikolojik, sosyolojik ve siyasi sonuçlardan en çok kadınlar ve çocuklar zarar görüyor. Bugün, Gazze'de herkesin gözlerinin önünde yaşanan insani krizi, İsrail'in pervasızca sürdürdüğü soykırıma varan eylemlerini görmezden gelemeyiz. El birliğiyle görünmez

kılınan Filistinli kadınların ve çocukların yaşam haklarını savunmak için de mücadele edeceğimizi özellikle vurgulamak isterim. Bu kapsamda, Birleşmiş Milletlerin Gazze’de ateşkesin sağlanmasına yönelik 10 Haziran tarihli kararını önemli bir adım olarak değerlendiriyoruz. Bu kararın başta çocuklar ve kadınlar olmak üzere Gazze’de tüm soykırım mağdurlarının adil ve kalıcı bir barışa ulaşmasına vesile olmasını diliyoruz.

Değerli milletvekilleri, şunu büyük bir gururla ifade etmek isterim ki Türkiye’de kadın hakları ve refahı konusunda büyük bir devrim gerçekleştirdik. Sayın Cumhurbaşkanımızın da dile getirdiği gibi, kadının olmadığı bir siyasetin, kadını dışlayan bir yönetim anlayışının toplum için büyük bir kayıp olduğuna inandık. Atılan güçlü adımlarla çalışma hayatına aktif katılan kadınlar ülkemizin kalkınmasında, büyümesinde ve hedeflerinin gerçekleştirilmesinde önemli katkılar sağladı. Kadınlar Türkiye’yle güçlendi, Türkiye’ye güç veren bir konuma geldi. Bu anlayıştan hareketle yirmi iki yılda kadınların hak, fırsat ve imkânlardan adil bir şekilde yararlanmalarını sağladık. Anayasa başta olmak üzere temel kanunlarda kadın-erkek eşitliğini gözetmeye, pozitif ayrımcılığı desteklemeye, her türlü şiddet ve ayrımcılığı ortadan kaldırmaya yönelik düzenlemeleri hayata geçirdik. Kadın-erkek eşitliğini 2004 ve 2010 yıllarında Anayasa’nın 10’uncu maddesinde yapılan değişikliklerle güçlendirdik. Kadınların siyasi ve sosyal alanlarda güçlenmelerinin önünü açan çalışmalara imza attık. Bu çalışmalarla, bugün, millet iradesinin tecelli ettiği bu çatı altında bulunan kadın milletvekili oranı yüzde 20’lere ulaşmış durumdadır; tabii, biz bu sayıyı yeterli görmüyoruz. Bunun yanı sıra, 2023 yılında kadın öğretim görevlisi oranı yüzde 51,6’ya yükseldi. Kamuda çalışan kadın oranı ise yüzde 42,66’ya ulaştı. Kadın istihdam oranı yüzde 32,5; kadınların iş gücüne katılım oranı ise yüzde 36,6’ya yükseldi. Diğer yandan, Türkiye, 2007-2023 döneminde kadının iş gücüne katılma oranını 14,6 puan, kadın istihdam oranını 12 puan artırarak bu oranı OECD ülkeleri arasında en fazla artıran ülke konumundadır.

Bugün, Bakanlığımızın çatısı altında çalışan 33.604 kadrolu ve sözleşmeli kadın personelimizin sayısı toplam çalışan sayısının yüzde 60’ına tekabül ediyor. Bakanlığımız merkez ve taşra teşkilatlarında yönetici pozisyonlarında bulunan kadın sayısı ise 697’dir; bu sayının benzer statüde çalışan erkek personele oranı yüzde 55’tir.

Değerli milletvekilleri, bugün sizlere sunduğumuz bu tablo elbette kayda değer bir gelişmeyi gösteriyor fakat bunu daha da yükseltmemiz gerektiğinin farkındayız.

On İkinci Kalkınma Planı kapsamında, 2028 yılı sonuna kadar kadının iş gücüne katılma oranını yüzde 40,1’e, istihdam oranını ise yüzde 36,2’ye yükseltmeyi hedefliyoruz çünkü biz, toplumun güçlü ve sağlam temeller üzerine inşa edilmesinin ancak her alanda güçlü kadınlarla mümkün olacağına inanıyoruz.

On İkinci Kalkınma Planı’nda da yer aldığı üzere, kadınlar, ülkemizin vazgeçilmez unsuru, gelecek nesillerin yetişmesinde merkezî bir role sahiptir. Kadınların hayatın tüm alanlarında hak, fırsat ve imkânlardan eşit şekilde yararlanması, temsil ve katılımlarının artması, her türlü şiddet ve ayrımcılıktan uzak yaşaması elzemdir. Şuna yürekten inanıyoruz ki kadını güçlü kılacak her somut adım ülkemizin güçlenmesi demektir; güçlü kadın güçlü Türkiye demektir. Bu kapsamda, kadınları daha da güçlü kılacak çalışmalarımızı arttırmak için bu yıl Kadının Güçlenmesi Programı’mıza ayırdığımız bütçeyi yüzde 165 oranında artırdık. Sadece Bakanlık çalışanlarımızın değil, Türkiye’nin bütün kadınlarının güçlenmesine, kadın ve erkek fırsat eşitliğini sağlamaya yönelik faaliyetlerimizi bizzat Kadının Statüsü Genel Müdürlüğümüz kanalıyla yürütüyoruz. Bu kapsamda, stratejik planlama ve bütçeleme çalışmalarımızda kadın-erkek eşitliğine duyarlı göstergeleri çoğalttığımızı belirtmek isterim.

2024 Yılı Performans Programı'nda Bakanlık hizmet performans göstergelerini de "kadın" ve "erkek" olmak üzere ayrıştırdık; böylece, kadının güçlenmesi, kadına yönelik ayrımcılık ve şiddetle mücadele, ailenin korunması ve güçlendirilmesi, yaşlı ve engelli bakım programlarında kadın göstergeleri oluşturduk.

Değerli milletvekilleri, Bakanlık olarak kadınların her daim ülkemizin geleceğini şekillendiren güçlü birer aktör olduğuna inanıyoruz. Bu doğrultuda, 2024-2028 dönemini kapsayan Kadının Güçlenmesi Strateji Belgesi ve Eylem Planı'yla kadınların gücüne güç katmaya devam ediyoruz. 8 Mart Dünya Kadınlar Günü'nde açıkladığımız bu strateji belgesini kamu kurumları, üniversiteler, özel sektör, sivil toplum kuruluşlarıyla iş birliğinde; temsil gücü yüksek, geniş bir katılımı hazırladık. Bu eylem planıyla temel hedefimiz, kadınların ekonomik ve sosyal yaşama katılımlarının güçlendirilmesi; hak, fırsat ve imkânlardan eşit şekilde yararlanmasının sağlanması ve kadın-erkek eşitliğini tüm ana plan ve politikalara yansıtmaktır.

2030 sürdürülebilir kalkınma amaçlarıyla uyumlu olan eylem planımızda 4 temel amaç, 20 strateji, 83 faaliyet bulunuyor. Eğitim, sağlık, ekonomi, liderlik ve karar alma mekanizmalarına katılım ile çevre ve iklim değişikliği alanlarında paydaşlarımızla ortak çalışmalar yürütüyoruz. Bu kapsamda, kadınların eğitim programlarına ve materyallerine tam erişimini, etkin katılımını artırmayı hedefliyoruz. Kadınlara tüm yaş gruplarını ve ihtiyaçlarını gözeten, kapsamlı ve bütüncül sağlık hizmeti sunmayı amaçlıyoruz. Diğer yandan, kadınların, değişen iş gücüne tam, eşit ve etkin katılımıyla ekonomik yönden güçlenmelerini hedefliyoruz; bu kapsamda, kadın istihdamını artırmak için mevzuatta iyileştirme, yeşil ve dijital dönüşüme uyumlu beceriler kazandırmaya yönelik çalışmaları yapmaya başladık. Liderlik ve karar alma süreçlerinde kadının katılımını artırmak için kurumsal kapasiteyi geliştirecek araştırma, düzenleme ve farkındalığı artırıcı çalışmalar yapmayı amaçlıyoruz.

21'inci yüzyılın en büyük sorunu olan çevre kirliliği ve iklim değişikliğinden kadınların ve çocukların daha çok etkilendiği hepimizin malumudur. Bu alanda kadına ve çocuklara duyarlı politikaların belirlenmesi, bilinçlendirme faaliyetlerinin yaygınlaştırılması ve olumsuz etkilerinin tespitine dair bilimsel çalışmaların yapılmasını hedefliyoruz.

Değerli milletvekilleri, kadının iş gücüne katılımı, istihdamın artırılması ve kadın girişimciliğinin desteklenmesi önceliklerimiz arasındadır. Bu amaç doğrultusunda, kamu ve özel sektör temsilcileri başarılı kadın girişimcileriyle bir araya gelerek kadın girişimciliğinin mevcut durumu, yaşanan sorunlar ve çözüm önerilerine dair istişarelerde bulunduk. Bunun yanı sıra, kadınların ekonomik hayata katılımlarına destek olmak için Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı ve TÜBİTAK'la 2 önemli protokol imzaladık. Bu protokollerden ilki kadın istihdamının ve girişimciliğinin artırılmasına yönelikti; böylelikle, kadınların gelir getirici faaliyetlerde bulunmalarına, yeni beceriler kazanmalarına ve işletmelerini büyütmeye süreçlerine destek olmayı hedefliyoruz. Bu kapsamda, "kadingirisimci.gov.tr" adıyla bir "web" portalı kurduk; kadın girişimciler için eğitimden danışmanlığa, araştırmadan finansmana kadar kamuda ve özel sektörde her türlü desteğimizi tek bir portalla bir araya getirdik.

İmzaladığımız diğer protokolümüzle de koruma altındaki çocukların, engelli ve yaşlı bireylerin, şiddet mağduru kadınların psikososyal gelişimlerini destekleyecek çalışmalar yapacağız. Bunun yanı sıra, sanatsal, kültürel ve sosyal alanlarda bilgi ve becerilerini geliştirmelerine katkı sağlayacak bilimsel araştırmalar ve faaliyetler yürüteceğiz.

Ayrıca, geçtiğimiz şubat ayında Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığımızda da Yüzyılın Kadın İstihdamı Projesi İş-Pozitif Programı İş Birliği Protokolü'nü imzaladık; bu protokolle de kadın istihdamının artırılması ve çalışma hayatına aktif katılımını sağlamak için ortaklaşa çalışmalar yürütüyoruz.

Öte yandan, kadın kooperatiflerini güçlendirmek için yenilikçi projeler geliştiriyoruz. Bu kapsamda, Ticaret ile Tarım ve Orman Bakanlıklarımızla iş birliği içerisinde başlattığımız Kadın Kooperatiflerinin Güçlendirilmesi İşbirliği Protokolü'nü geçtiğimiz ekim ayında beş yıl daha uzattık. Kooperatifçiliği anlatmak için 81 ilimizde düzenlediğimiz çalıştay ve eğitim programlarımızla bugüne kadar 45 bin kişiye ulaştık; bunun yanı sıra, 1.012 kadın kooperatifinin kurulmasına destek olduk.

Kadınların Kooperatifler Yoluyla Güçlendirilmesi Projemiz kapsamında düzenlediğimiz eğitim, toplantı ve faaliyetlerle de bugüne kadar 10.251 kişiye ulaştık. Kadın kooperatiflerimizin ihtiyaçlarını gidermeye yönelik çözümler üretmeye devam ediyoruz. Bu anlamda, kadınların ürünlerini geliştirmeleri ve pazarlamaları için danışmanlık hizmetleri ve eğitimler sunuyoruz. Bu kapsamda, kadın kooperatiflerini daha da güçlendirmek için geçtiğimiz mayıs ayında özel sektörle iş birliği içinde yeni bir çalışma başlattık; böylece, kadın kooperatiflerinin ürünlerinin daha nitelikli bir stratejiyle pazarlanmasında katkıda bulunacağız.

Bunun yanı sıra, Finansal Okuryazarlık ve Kadınların Ekonomik Güçlenmesi Seminerleriyle kadınların ekonomik desteklere, teşviklere, başvuru mekanizmalarına daha kolay ulaşmalarına imkân sağlıyoruz. 2018 yılından bugüne kadınların ekonomik olarak güçlenmesi ve finansal okuryazarlığın geliştirilmesi amacıyla yürüttüğümüz faaliyetlerde 81 ilimizde 752 bin kişiye ulaştık. Verdiğimiz seminerlerle kadınların birikim, tasarruf, yatırım, harcama, bireysel emeklilik sistemi gibi konularda farkındalıklarını artırmayı amaçlıyoruz. Bu hafta içerisinde yani yarın SPK'yle bir protokol imzalayacağımızın bilgisini de sizler vesilesiyle kamuoyuyla paylaşmak istiyorum. Bu protokolle, kadınlara yönelik finansal okuryazarlık eğitimlerinin kapsamını daha da genişleterek farklı kitlelere ulaşmayı hedefliyoruz.

Değerli milletvekilleri, Bakanlık olarak Türkiye'nin Mühendis Kızları projesiyle genç kızlarımıza yeteneklerini keşfetmeleri ve parlak bir gelecek inşa etmeleri için önemli fırsatlar sunuyoruz. Özel sektörle yürüttüğümüz bu projeyle, mentörlük, dil, liderlik, sosyal mühendislik eğitimleri ve staj fırsatlarıyla her birisinin kariyer yolculuklarına rehber oluyoruz. Genç kızlarımızın geleceğe güvenle bakmalarını sağlayan bu proje aynı zamanda ülkemizde nitelikli kadın iş gücünün artmasına ve ekonominin büyümesine katkı sağlıyor.

Diğer yandan, Geleceğini Kuran Genç Kadınlar Projesi'yle ne eğitimde ne istihdamda olan genç kadınların sorunlarını tespit etmek ve ihtiyaçlarını karşılamak üzere 11 ilimizde çalışmalar yürütüyoruz.

Değerli milletvekilleri, insanların farklı ve özel ihtiyaçlarını dikkate alarak hazırlanan bütçelerin, kaynakların daha adil ve verimli bir şekilde kullanılmasına katkı sağladığına inanıyoruz. Bu anlamda, kadın-erkek eşitliğinin sağlanmasının en önemli araçlarından birinin kadın-erkek eşitliğine duyarlı bütçeleme olduğunu biliyoruz. Bu uygulama, kadınların ve erkeklerin farklı öncelik ve ihtiyaçlarını gözeten, bu yaklaşımı planlama ve bütçeleme'nin tüm aşamalarına yansıtan bir stratejidir. Türkiye'de Kadın-Erkek Eşitliğine Duyarlı Planlanma ve Bütçeleme'nin Uygulanması Projesi bu stratejiye hizmet ederek ülkemizde, kadın ve erkeğin ortak emeğiyle ulaşılan refah düzeyinin adil bir zeminde paylaşılmasına öncülük ediyor. Bu çalışmayla, merkezî ve yerel yönetimlerde eşitliğe duyarlı kamu politikaları, plan, program ve bütçe süreçlerine ilişkin kurumsal kapasiteyi geliştirmeyi ve sürdürülebilirliği sağlamayı hedefliyoruz. Proje kapsamında, geçtiğimiz şubat ayında açıkladığımız strateji belgesi ve eylem planıyla ülkemizde bundan sonraki dönemde atacağımız adımların bir yol haritasını oluşturduk. Başta Bakanlığımız personeli olmak üzere, proje kapsamında gerçekleştirdiğimiz toplantı, seminer ve eğitimlerle toplamda 1.965 kişiye bugüne kadar ulaştık. Bugün, Türkiye'nin, OECD genelinde kadın-erkek eşitliğine duyarlı bütçelemeyi uygulayan 23 ülke arasında yer aldığını özellikle vurgulamak isterim.

Değerli milletvekilleri, bugün gerek ulusal gerek uluslararası düzeyde belirlenen politikalara rağmen ne yazık ki kadına yönelik şiddet küresel bir sorun olarak varlığını sürdürüyor. Bu sorunla çok yönlü, bütüncül, kapsayıcı plan ve politikalarla mücadele etmek büyük bir kararlılığı gerektiriyor. Biz Bakanlık olarak kadının yaşama, sağlık, güvenlik ve özgürlük gibi temel haklarını ihlal eden; aile ve toplum huzurunu tehdit eden şiddet karşısında duruşumuzdan asla taviz vermedik. Fiziksel, psikolojik, ekonomik boyutları olan bu sorunla mücadelemizi “sıfır tolerans” ilkesi doğrultusunda büyük bir kararlılıkla sürdürüyoruz ve sürdürmeye devam edeceğiz.

6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun’la, bu konuda, dünyada eşi benzeri az bulunan hukuki bir düzenlemeye sahibiz. 2012 yılında yürürlüğe giren bu kanun kapsamında, Bakanlık olarak şiddetle mücadelede kurumlar arası koordinasyon ve iş birliğini sağlıyoruz; bunun yanı sıra, şiddeti önlemek için toplumsal farkındalığı artıran tedbirler alıyoruz. Bu kapsamda, 25 Kasım’da yayımlanan Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele Cumhurbaşkanlığı Genelgesi bu sorunla mücadelede gösterilen hassasiyetin ve verilen ehemmiyetin somut bir göstergesidir.

Bunun yanı sıra, Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele Koordinasyon Kurulunu yeniden yapılandırdık. Oluşturduğumuz bu mekanizmayla, şiddetle mücadelede farkındalık oluşturma, kurumsal kapasiteyi artırma ve mevzuata ilişkin çalışmalar yürütüyoruz. Aynı zamanda, şiddet mağdurlarını koruyucu hizmetleri yaygınlaştırıyor, şiddet uygulayanlara karşı önleyici hizmet modelleri geliştiriyoruz; şiddeti önlemeye yönelik politikalar oluşturulması ve izlenmesi için araştırma ve geliştirme çalışmaları yürütüyoruz; oluşturduğumuz alt çalışma gruplarıyla periyodik olarak bir araya geliyoruz. Bu kapsamda, geçtiğimiz hafta Koordinasyon Kurulumuzun bünyesinde oluşturulan Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele Veri ve İstatistik Komitemizle 2’nci toplantımızı gerçekleştirdik. Bu toplantıda, etkin ve verimli veri analizine ilişkin çözüm önerilerini, ortak bir veri tabanı oluşturulması başta olmak üzere yürüteceğimiz çalışmaları ele aldık. Şunu çok iyi biliyoruz ki çalışmalarımız neticesinde elde edeceğimiz veriler kadına yönelik şiddetle mücadele çalışmalarımızın temel dayanak noktasını oluşturacaktır; elde ettiğimiz veriler ne kadar sağlıklı ve güvenilir olursa yürüteceğimiz politikalar da o kadar etkin ve ihtiyacı karşılayan nitelikte olacaktır. Bu kapsamda, Kadının Statüsü Genel Müdürlüğümüz Süreyya Hanım birazdan sizlere detaylı bir sunum yapacaktır.

Değerli milletvekilleri, işte, bu amaç doğrultusunda, Türkiye Kadına Yönelik Şiddet Araştırması’nın 3’üncüsü için çalışmalarımızı başlattık. Bu araştırma TÜBİTAK’ın Bakanlığımızla yürüteceği ilk sosyal araştırma olacaktır. Yürüttüğümüz bu kapsamlı araştırmayla kadına yönelik şiddetin farklı boyutlarını, nedenlerini tespit etmeyi ve sorunlara çözüm bulmayı hedefliyoruz.

Bunun yanı sıra, yakın zamanda yeni bir projeyi daha hayata geçireceğiz. Şiddet Uygulayanlara Yönelik Psikososyal Destek Hizmetlerinin Modellenmesi Projesiyle şiddet uygulayanların profil analizinin yapılmasını planlıyoruz. Yine, TÜBİTAK’la iş birliğinde Türkiye’de ilk defa gerçekleştireceğimiz bu projeye faillere yönelik programlar geliştirmeyi hedefliyoruz; böylece, şiddet uygulayanlara yönelik etkin psikososyal müdahalelerle şiddet döngüsünün kırılmasını amaçlıyoruz.

Değerli milletvekilleri, 2007 yılından bugüne düzenli olarak uyguladığımız eylem planları, bizlere, her daim, kadına yönelik şiddetle mücadelede temel politika ve önceliklerimizi ortaya koyan önemli bir yol haritası oldu.

Bugün, 2021-2025 dönemini kapsayan Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele IV. Ulusal Eylem Planı’mızla 5 ana hedef, 28 strateji ve 227 faaliyet kapsamında çalışmalarımızı sürdürüyoruz. Eylem Planı’mızın 2024 yılı faaliyet programını 25 Kasım’da açıklamıştık. Bu faaliyet planıyla “adalet erişimi” “mevzuat” “politika” “koordinasyon” “koruyucu ve önleyici hizmetler” “toplumsal farkındalık” “veri ve istatistik” başlıkları altında çalışmalarımızı sürdürüyoruz.

Ayrıca, 29 ilde yürüttüğümüz eylem planlarıyla, erken yaşta ve zorla evliliklerin önüne geçmek adına çalışmalar yürütüyoruz. 2002 yılından bugüne 16-17 yaş grubunda evlenen kız çocuklarının oranını yüzde 74 oranında azalttık. Hedefimiz, erken yaşta ve zorla evliliği tamamen ortadan kaldırmaktır.

Bunun yanı sıra, Alo 183 Şiddetle Mücadele Hattı'yla, şiddete uğrayan ya da uğrama riski taşıyan, destek ve yardıma ihtiyacı olan kadın ve çocuklara 7/24 hizmet veriyoruz.

11 dil desteği bulunan KADES uygulamasıyla, şiddet ihbarında bulunanlara hızlı bir şekilde ulaşıyoruz. Elektronik kelepçe ve GAMER uygulamalarıyla yüksek riskli vakaları yakından takip ediyoruz. Şiddetle topyekûn mücadelede tüm bakanlıklarımızın farklı sorumlulukları bulunuyor. Sağlık, Adalet ve İçişleri Bakanlıklarımızla veri entegrasyonunu sağlayarak mağdura daha hızlı ulaşıyor, takip ve izleme süreçlerini etkin bir şekilde sürdürüyoruz. Ayrıca, 81 ilimizde bulunan 82 ŞÖNİM'le kadına yönelik şiddetle mücadelede bilgilendirici faaliyetler ve danışmanlık hizmetleri vermeye devam ediyoruz. Bu kapsamda, ŞÖNİM'lerle 2012'den bugüne kadar toplam 1 milyon 772 bin kişiye hizmet verdik. Bu başvuruların büyük bölümü rehberlik ve psikososyal desteklerden oluşuyor. Ayrıca, 7 ilimizde daha yeni ŞÖNİM'leri faaliyete geçirmek için çalışmalarımızı sürdürüyoruz.

Bunun yanı sıra, 414 şiddetle mücadele irtibat noktamızla önleyici hizmetler sunuyoruz. Bugün Bakanlığımıza bağlı 112 kadın konukeviyle koruyucu ve önleyici hizmetler sunuyoruz. Konukevlerimizde anne-çocuk ilişkisine destek oluyor, kadın ve çocukların psikolojik gelişimlerine katkı sağlıyoruz. Ayrıca, konukevlerinde kalan kadınların bilgi ve becerilerini artırarak toplumsal ve ekonomik hayata daha güçlü bir şekilde yeniden katılımlarına destek oluyoruz. Çocuklar için ücretsiz kreş hizmeti sunuyoruz. Kadınların ve çocukların risk durumları ve farklı ihtiyaçlarına göre 15 ilde 17 kadın konukevini ihtisaslaştırdık. Bununla birlikte, farklı ihtiyaçları göz önünde bulundurarak konukevlerinin, daha etkin ve verimli hizmet sağlamaları için ihtisaslaştırma çalışmalarımız devam ediyor. Ayrıca, depremden etkilenen Hatay, Adıyaman, İstanbul ve Kocaeli'ye yeni konukevleri kazandırmak için çalışmalarımızı sürdürüyoruz. Bunun yanı sıra 15 ilimize kadın konukevi ve ŞÖNİM'lerimizde bakım, onarım ve güçlendirme çalışmalarımız devam ediyor.

Değerli milletvekilleri, kadına yönelik şiddetle mücadele siyasetüstü bir meseledir. Biz bu konuya her zaman bu anlayışla yaklaştık. Bugüne kadar bu soruna asla müsamaha göstermedik, göstermeyeceğiz. Her seferinde de dile getirdiğimiz gibi, bizim için tek bir vaka çok fazla bir vakadır. Bu anlayışla, şiddet riski taşıyan, şiddete maruz kalan herkesi koruma altına alıyoruz. 81 ilde avukatlarımızla kadın, çocuk ve aile bireylerine yönelik her türlü tehdit, şiddet, istismar ve ihmal vakalarının hukuki süreçlerini büyük bir titizlikle takip ediyor, davalarda mağdurların yanında yer alıyoruz. Kadına yönelik şiddetle mücadele, topyekûn yürütülmesi gereken bir mücadeledir. Bu mücadelede tüm bakanlıklarımızın, kurumlarımızın, sivil toplum kuruluşlarımızın farklı sorumlulukları vardır. Hepimiz, üstlendiğimiz bu sorumlulukları en iyi şekilde yerine getirmekle yükümlüüz.

Değerli milletvekilleri, tabii, şiddetle en etkili mücadele toplumda bir farkındalık oluşturmaktan geçiyor. Bu kapsamda RTÜK'le iş birliği içerisinde çalışmalar yürütüyoruz. Geçtiğimiz aylarda hem yapımcılarla hem de medya temsilcileriyle bir araya geldik. Yaptığımız toplantılarda medyada kadın temsiline ilişkin iyileştirilmesi konusunu ele aldık. Medya içeriklerinde şiddeti normalleştirmeyen, kadını sömürmeyen, metalaştırmayan bir dilin kullanılması yönünde istişarelerde bulunduk. Ayrıca, RTÜK'le iş birliğinde Medyada Kadına Yönelik Şiddetle Mücadeleye İlişkin Etik İlkeler Rehberi hazırladık ve kamuoyuyla paylaştık. Bunun yanı sıra, kadına yönelik şiddetle mücadelede toplumsal farkındalığı artırmak için kamu kurum ve kuruluşlarına, toplumun farklı kesimlerine yönelik eğitim ve seminerler veriyoruz. 2007 yılında başlatılan bu eğitimlerle bugüne kadar 4 milyondan fazla kişiye şiddetle mücadelede farkındalık eğitimi ve seminerleri verdik. Ayrıca, Bakanlık olarak kadın çalışanlarımızın

gelişimine katkıda bulunmak için mesleki gelişim, etik davranış ilkeleri, iş sağlığı ve güvenliği başta olmak üzere çeşitli alanlarda eğitim programları düzenliyoruz. Kadın çalışanlarımızın yüksek lisans ve doktora çalışmalarına, yurt dışı eğitimlerine destek oluyoruz. Bakanlık çalışanlarımızın eğitim faaliyetlerine olan ilgisinden büyük bir memnuniyet duyuyoruz. Bugün 1.391 kadın çalışanımız yüksek lisans ve doktora programlarından mezundur. Bu sayı, aynı programlardan mezun olan erkek personel sayısından yüzde 60 daha fazladır.

Bakanlığımızın bağlı olduğu mevzuat kapsamında, personelimizin tamamının veya belirli grupların doğrudan teşvik edilmeleri ve puan ekleme gibi uygulamalar bulunmamaktadır. Bunun yanı sıra, Bakanlığımızın sağladığı bütün hizmetlerden, bütün personelimiz herhangi bir statü ayrımı olmaksızın eşit şekilde yararlanmaktadır.

Değerli milletvekilleri, her daim kadınların ekonomik ve sosyal hayatlarına destek olmayı sürdürüyoruz. Bu kapsamda, önümüzdeki dönemde kadınları daha da güçlendirmek için yeni düzenlemeleri ve yeni uygulamaları hayata geçirmeyi planlıyoruz. Bu hedefimiz doğrultusunda esnek ve uzaktan çalışma modeli ile mahalle tipi kreşler, komşu annelik gibi uygulamalara yönelik çalışmalarımızı başlattık. Burada şunun altını özellikle çizmek isterim ki bugün, bilgi teknolojilerindeki gelişmenin de etkisiyle dünyada esnek ve uzaktan çalışma, modern bir çalışma modelidir. On İkinci Kalkınma Planı'nda yer aldığı gibi, uzaktan çalışma gibi esnek çalışma modellerinin kayıtlı ve güvenceli bir şekilde uygulanmasını ve yaygınlaştırılmasını hedefliyoruz. Bunun yanı sıra, özellikle 0-3 yaş arası çocuklara yönelik mahalle odaklı kreş modelimizle bakım ve eğitim hizmeti veren kurumların sayısının artmasını önemseyeceğimizi de belirtmek istiyorum. Ülke genelinde yaygınlaştırılmasını arzuladığımız bu modelle kadınların ev ve iş hayatı arasında tercih yapmak zorunda kalmalarının önüne geçmeyi hedefliyoruz.

Biz, Bakanlık olarak çalışanlarımız için çocuk bakım, eğitim ve kreş hizmeti veriyoruz. Ayrıca, Bakanlığımızda, küçük çocuğu olan kadın çalışanlarımız için emzirme ve alt değiştirme odası bulunuyor. Yürüttüğümüz çalışmalarda özel kreş ve gündüz bakımevleri ile çocuk kulüplerinin açılmasını teşvik ettik. 2002 yılında 1.179 olan bu hizmet merkezlerinin sayısını 2024 yılı Mayıs ayı itibarıyla 2.262'ye çıkardık. Bugün, bu kuruluşlarda 102.565 çocuk hizmet almaktadır. Sosyal ve ekonomik farklılıkların olmadan fırsat eşitliğinin sağlanabilmesi amacıyla kreş kapasitelerinin yüzde 3'ünden dezavantajlı çocukların ücretsiz yararlanmasını sağlıyoruz. Şu an farklı kurumlara bağlı 39.493 kreş, gündüz bakımevi, ana sınıflarıyla 2 milyondan fazla çocuğa bakım ve eğitim hizmetleri verilmektedir.

Bunun yanı sıra, doğum yapan kadın personelimizin tamamı ücretli doğum izni haklarından yararlanmaktadır. Diğer taraftan, erkek personelimizin tamamı babalık izinlerini kullanmaktadır. Aday memurluk eğitimleri sırasında verdiğimiz eğitimlerle izin hakkının kullanımını da teşvik ettiğimizi de özellikle belirtmek istiyorum.

Bunun yanı sıra, tarafımıza ilettiğiniz sorular arasında engelli ve yaşlı hizmetlerimize dair sorular da yer alıyordu. Müsaadenizle, engellilere yönelik çalışmalarımızdan da kısaca bahsetmek istiyorum.

Türkiye'de engelli vatandaşlarımızın hak ettiği hayat standartlarına sahip olmaları için büyük atılımlar gerçekleştirdik. Tüm imkânlarımızı, engelli kardeşlerimizin toplumla bütünleşerek hiçbir zorluk yaşamadan günlük hayata katılabilmeleri için seferber ettik. Eğitimden sağlığa, istihdamdan sosyal hayata kadar çok geniş bir alanda yaşanan tüm sorunları büyük bir samimiyetle ele aldık. Bunun yanı sıra, Bakanlık olarak engelli bakım desteği verdiğimiz kişilerin önemli bir bölümünü kadınların oluşturduğu hepimizin malumudur ve yükleri oldukça ağırdır. Bu kapsamda 2008 yılında yapılan düzenlemeyle, engelli çocuğu bulunan çalışan kadınlara erken emeklilik hakkı getirildi.

Yine, bakım destekleriyle kadınların yanlarında olmaya gayret ediyoruz. Bu kapsamda 560 bin engelli vatandaşın evde bakımı için ailelerine bugün itibarıyla toplam 113 milyar lira ödeme gerçekleştirdik. Bunun yanı sıra, son yirmi iki yılda kamuda engelli memur sayısını tam 12 kat artırdık, 70 binden fazla engelli vatandaşımızı kendileri için uygun olan kadrolara atadık. Ayrıca, çalışma ortamlarını engellilerin ihtiyaçlarına göre düzenleyen korumalı iş yerlerine kaynak aktardık. Bugün engelli vatandaşların aile bütünlüklerini muhafaza edecek şekilde bakımlarının evde yapılmasını önceliyoruz. Ayrıca, bakıma ihtiyacı olanlara, 106 bakım ve rehabilitasyon merkezimizde gece gündüz demeden hizmet veriyoruz. 313 özel bakım merkezi, 136 gündüzlü bakım ve rehabilitasyon merkezi ve 145 Umud Evi'yle engelli vatandaşlarımıza hizmet sunuyoruz. Diğer yandan, engelli ailelerin yüklerini hafifletmek için çalışıyoruz. Kendilerine vakit ayırmalarına imkân sağlamak için yatılı kuruluşlarımızda misafir bakım hizmeti sunuyoruz ve bu modeli geliştirmeye devam ediyoruz.

2021 yılında ilan edilen 2030 Engelsiz Vizyon Belgesi'yle engelli bireylerin kendi potansiyellerini gerçekleştirmelerine destek oluyoruz. Kadın-erkek eşitliğine dayanan bu belge, erişilebilirlikten eğitime, sağlıktan ekonomik güvenceye kadar farklı politika alanlarında 31 hedef ve 107 eylemden oluşuyor. Eylem planıyla, özellikle kadın ve kız çocukları olmak üzere engellilerin insan onur ve haysiyetini zedeleyici muamelelerden korunmasına yönelik faaliyetler sürdürüyoruz.

Değerli milletvekilleri, dünya nüfusu hızla yaşılanıyor. Her ne kadar diğer ülkelere kıyasla ülkemiz genç nüfus bakımından zengin bir ülke olsa da Türkiye'nin nüfusu da yaşılanıyor TÜİK verilerine göre, 65 yaş ve üzeri nüfus son beş yılda yüzde 21 artarak 9 milyona yaklaştı. Yani bu, ülkemizdeki her 10 kişiden 1'inin yaşlı olduğu anlamına geliyor. Yaşlı nüfus oranının 2030 yılında yüzde 13, 2040 yılında yüzde 16'yı aşacağı öngörüldü. Uzak bir tarih olarak görülse de 2080 yılında ülkemizde her 4 kişiden 1'inin yaşlı olması bekleniyor. Bu gerçeklikten hareketle sağlıklı ve aktif yaşlanmayı önemsiyoruz. Yaşlıların toplumsal hayata katılımlarına ve ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik hizmetlerimizi sürdürüyoruz. Bakanlığımıza bağlı 168 huzurevinde 14.654 yaşlıya bakım hizmeti sunuyoruz. Ayrıca, 13'ü müstakil 25'i huzurevi bünyesinde olmak üzere toplam 38 yaşlı gündüz bakım ve aktif yaşam merkezleri hizmet vermektedir. Yakın zamanda TÜİK'le Yaşlı Profil Araştırması'nı gerçekleştirdik. Bu araştırmada, 65 yaş ve üzeri kadınların ihtiyaçlarına yönelik çalışmalarımız da oldu. Bu araştırma, önümüzdeki dönemde yaşlı politikalarını şekillendirecek önemli bir kaynaktır.

Kıymetli milletvekilleri, kadının yaşamını kolaylaştıran, kadını güçlendiren her politikanın güçlü Türkiye hedefimize bizleri daha da yaklaştıracığına inanıyoruz. Bakanlık olarak tüm gayretlerimizle, kadın başta olmak üzere çocuk, yaşlı, engelli, şehit yakını ve gazilerimizin 85 milyonluk büyük Türkiye ailemizin yanında olmaya devam edeceğiz. Bakanlığımız konularına siyasetüstü bir anlayışla yaklaşılması ve hassasiyetin en üst düzeyde tutulması büyük bir önem arz ediyor. Bu kapsamda, kadın politikalarında tüm kamu kurumlarımızla, üniversitelerle, yerel yönetimlerle, sivil toplum kuruluşlarıyla, uluslararası kuruluşlarla iş birliği içerisinde projeler üretiyor ve çalışmalarımızı sürdürüyoruz. Bu anlamda aslında hepimize büyük sorumluluklar düşüyor. Bakanlık olarak sizlerin tekliflerine, görüşlerine, önerilerine her zaman açık olduğumuzu özellikle belirtmek isterim. Çalışmalarınızdan faydalanmak ve iş birliği geliştirmek isteriz. Kadın haklarının ve refahının geliştirilmesi noktasında sizlerle yapacağımız iş birliklerini önemsiyoruz. El birliğiyle kadınların sosyal hayata, iş hayatına katılımını artırmaya, kadınların kamuda, siyasette ve her alanda daha fazla etkin olması, her türlü şiddetten ve ayrımcılıktan korunması konusundaki politikalarımızı sürdürmeye devam edeceğiz.

Ben davetiniz için bir kez daha teşekkür ediyorum, sizleri saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN ÇİĞDEM ERDOĞAN - Sayın Bakanım çok teşekkür ediyoruz bu kıymetli sunumlarınız ve çok ayrıntılı bilgilendirmeniz için.

Sözü Değerli Genel Müdürlüğümüze bırakıyorum.

2.- Kadının Statüsü Genel Müdürü Süreyya Erkan 'ın, Kadının Statüsü Genel Müdürlüğünün görev alanı, kadına yönelik şiddetle mücadele mevzuatı, Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele Koordinasyon Kurulu, veri ve istatistik alanındaki teknik çalışmaları ve AR-GE faaliyetleri hakkında sunumu

KADININ STATÜSÜ GENEL MÜDÜRÜ SÜREYYA ERKAN - Sayın Bakanım, Sayın Türkiye Büyük Millet Meclisi Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu Başkanım, değerli milletvekilleri; kadına yönelik şiddetle mücadele çalışmalarının en önemli bileşenlerinden biri olan, bu konudaki beş ana hedefimizden birini teşkil eden veri ve istatistik konusunda yaptığımız çalışmaları size arz etmek üzere bir sunum gerçekleştireceğim.

Sunumumda, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü olarak koordine ettiğimiz ve yürüttüğümüz kadına yönelik şiddetle mücadelede veri ve istatistik bağlamındaki çalışmalara dair önemli konuları ele almış olacağım. Sunum 7 başlıktan oluşmakta ve öncelikle, özetle, görev alanımızdan ve kadına yönelik şiddetle mücadele mevzuatımızdan bahsedeceğim. Ardından Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele Koordinasyon Kurulumuz ve bu kurul altında yapılandırılan Veri ve İstatistik Komitesi hakkında bilgi vereceğim. Akabinde “veri ve istatistik” başlığı altında teknik düzeyde yürüttüğümüz çalışmaları sizlerle paylaşacağım. Son olarak, Bakanlığımız Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü olarak veri ve istatistik bağlamındaki önemli çalışmalarımızdan ve AR-GE faaliyetlerimizden bahsederek sunumu tamamlayacağım.

1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nde Genel Müdürlüğümüze kadınlara karşı ayrımcılığı önlemek, kadının insan haklarını korumak ve geliştirmek, kadınların toplumsal hayatın tüm alanlarında hak, fırsat ve imkânlardan eşit biçimde yararlanmalarını sağlamak üzere ulusal politika ve stratejilerin belirlenmesi amacıyla gerekli çalışmaları koordine etmek, kadınlara yönelik şiddetle mücadele kapsamında sosyal hizmet ve yardım faaliyetlerini yürütmek ve bu alanda ilgili kurum ve kuruluşlar ile gönüllü kuruluşlar arasında iş birliği ve koordinasyonu sağlamak görevleri verilmiştir.

Bakanlığımızın altı ana hizmet biriminden biri olarak yapılandırılmış olan Genel Müdürlüğümüz, ulusal koordinasyon merkezi olarak az önce ifade ettiğim görev ve sorumlulukları kadının güçlenmesi ve kadına yönelik şiddetle mücadele olmak üzere iki temel eksen çerçevesinde yürütmekte.

Sunumun odak temasını oluşturan kadına yönelik şiddetle mücadele eksenini üzerinde kurumsal mevzuatımızdan bahsedecek olursak, malumlarınız olduğu üzere, bu alandaki temel kanunumuz 6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun. Kanunun etkin olarak uygulanması üzerine hazırlanan yönetmeliklerimiz; Ocak 2013 tarihinde yürürlüğe giren Kadın Konukevlerinin Açılması ve İşletilmesi Hakkında Yönetmelik, yine, Ocak 2013 tarihli 6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanuna İlişkin Uygulama Yönetmeliği, Mart 2016 tarihli Şiddet Önleme ve İzleme Merkezleri Hakkında Yönetmelik ve Eylül 2021 tarihinde yürürlüğe giren Teknik Yöntemlerle Takip Sistemlerinin Kullanılmasına Dair Yönetmelik'tir Konuya ilişkin yayımlanan genelgelerle kadına yönelik şiddetle mücadeledeki üst mevzuatın hayata geçirilmesi ve uygulamada işleyişin belirlenmesi ve etkinleştirilmesi noktasında önemli düzenlemeler yapılmıştır.

25 Kasım 2023 tarihinde yürürlüğe giren kadına yönelik şiddetle mücadeleyle ilgili 2023/16 sayılı Cumhurbaşkanlığı Genelgesi konuya ilişkin iradenin en üst düzeyde, Cumhurbaşkanlığı nezdinde ortaya konulduğunun önemli bir göstergesi olarak kurumsal mevzuatımız arasında yerini almıştır. Yine, şiddetle mücadele kapsamındaki politika ve uygulamaların izlenmesi ve değerlendirilmesine dair iş birliğinin sağlanmasına yönelik mekanizmalarımız tesis edilmiş durumdadır.

Kamu kurum ve kuruluşları, üniversiteler ve sivil toplum kuruluşlarının temsilcileri gibi ilgili tüm paydaşların katılımıyla kadına yönelik şiddetle mücadele kapsamında yürütülen çalışmalar konusunda bilgi ve deneyim paylaşımında bulunmak amacıyla 2006 yılından bu yana Kadına Yönelik Şiddet İzleme Komitesi altında var olan yapı 2023/16 sayılı Cumhurbaşkanlığı Genelgesi'yle Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele Koordinasyon Kurulu olarak yeniden teşekkül ettirilmiştir. Koordinasyon Kurulumuzun ilk toplantısı ilgili tarafların üst düzeydeki temsilcilerinin katılımıyla, Sayın Bakanımızın Başkanlığında, 11 Ocak 2024 tarihinde icra edilmiştir.

Kadına yönelik şiddetle mücadele kapsamındaki politika ve hizmetlerin geliştirilmesi, izlenmesi ve değerlendirilmesinde veri ve istatistiklerden faydalanılması, bilimsel kanıtların bu alanda yürütülecek çalışmalara yol göstermesi bizim önceliklerimiz arasında yer alıyor. Bu doğrultuda Ulusal Eylem Planı'mızın beş ana hedefinden birini oluşturan "Veri ve İstatistik" başlığı altında sistematik, güvenilir ve karşılaştırılabilir verilerin toplanmasını ve istatistiklerin üretilmesini amaçlıyoruz ve bu hedef doğrultusunda 25 Kasım 2023 tarihinde yayımlanan 2023/16 sayılı Cumhurbaşkanlığı Genelgesi'nde yer alan hüküm çerçevesinde, Koordinasyon Kurulu bünyesinde Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele Veri ve İstatistik Komitesini tesis ederek konuya dair çalışmalarımızı sistematik bir zemine oturtma yolunda önemli bir adımı daha atmış bulunmaktayız. Bu yılın başında ilk toplantısını icra eden Veri ve İstatistik Komitesinin ikinci toplantısı geçtiğimiz hafta 4 Haziran tarihinde gerçekleştirildi.

İlk komite toplantımızda öne çıkan bazı tespit ve önerileri müsaadenizle sizlerle paylaşmak isterim. Öne çıkan önerilerden biri, toplantı arası dönemlerde teknik kurul veya alt çalışma grupları ihdas edilerek teknik düzeyde çalışmalar yapılması oldu. Diğer önemli öneriler arasında "kadın cinayeti" kavramının terminolojik bağlamda ele alınması, her bir kadın cinayeti vakasının tek tek incelenerek, sistemin bütününde nerelerde aksama olduğuna ilişkin analizler yapılması için vaka analist alt çalışma grubu oluşturulması, kadına yönelik şiddet istatistiklerinin üretilmesinde istatistik amaçlı uluslararası suç sınıflamasından faydalanılması gibi hususlar yer aldı. Toplantımızda ayrıca, kadına yönelik şiddet verilerinin ortak bir veri tabanında tutulmasının önemine ve gerekliliğine dikkat çekildi, Türkiye'de kadına yönelik şiddet araştırmasının beş yıllık aralıklarla tekrarlanması önerisi dillendirildi. Öne çıkan bir diğer husus ise Resmî İstatistik Programı'nda idari kayıt verilerinin dâhil edildiği "Kadına Yönelik Şiddet İstatistikleri" başlığı hazırlanması olmuştur.

26 Ocak 2024 tarihli birinci toplantımızın öne çıkan kararlarından biri, az önce de ifade ettiğim gibi, toplantıların ara dönemlerinde veri ve istatistik hususunda teknik çalışmalar yürütülmesi olmuştur. Bizler, Bakanlığımız Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü olarak konuya ilişkin koordinasyon görevimizi yerine getirerek kamu kurum ve kuruluşlarımızdan temsilcilerle bir kurul oluşturduk ve 22 Şubat 2024 tarihinde Genel Müdürlüğümüz ev sahipliğinde ilk toplantımızı gerçekleştirdik ve bu toplantıda 26 Ocak toplantımızın çıktılarını paylaştık, teknik çalışmalarla ele alınacak öncelikli konuları belirledik ve oluşturulacak alt çalışma gruplarına ve çalışma usulüne ilişkin görüş ve önerileri aldık. Yapılan istişareler neticesinde teknik kurul çalışmalarının veri üretimi, veri analizi ve veri paylaşımı olmak üzere üç alt çalışma grubu marifetiyle yürütülmesinin daha işlevsel ve verimli olacağı noktasında buluşuldu ve kurum temsilcilerimiz görev alanlarıyla ilgili alt çalışma gruplarına ayrılmış oldu.

Birinci alt çalışma grubumuz olan Veri Üretimi Alt Çalışma Grubunda kadına yönelik şiddet olgusu ve bununla ilgili kavramların istatistiki tanımlarının ele alınması, ilgili kırımların belirlenmesi ve göstergelerinin hazırlanması, idari kayıt prensiplerinin belirlenmesi, başta personel kapasitesinin artırılması, veri kayıt sistemlerinin tesis edilmesi ve geliştirilmesi olmak üzere gerekli altyapının hazırlanması konu başlıkları; Veri Analizi Alt Çalışma Grubunda ise betimsel, çıkarımsal ve veri madenciliği, makine öğrenmesi gibi çeşitli tekniklerin kullanılması suretiyle verilerin analiz edilmesi,

nitel analizler yürütülmesi, analiz sonuçlarının anlaşılır ve etkili bir şekilde sunulması için raporlar ve veri görselleştirmelerinin hazırlanması, analiz sonuçlarına dayalı politika önerileri geliştirilmesi konu başlıkları ve Veri Paylaşımı -son grubumuzda- Alt Çalışma Grubumuzda ise veri ihtiyaçlarının ve paylaşım yöntemlerinin belirlenmesi, kurumlar arası veri entegrasyon süreçlerinin planlanması, ortak veri tabanı çalışmalarının yürütülmesi, veri paylaşımına yasal ve etik kurulların oluşturulması ve gözetilmesi, kamuoyuyla veri paylaşımına dair usul ve esasların oluşturulması, veri paylaşımına ilişkin infografik sunum, yayın gibi ürünlerin hazırlanması konu başlıklarının ele alınması planlandı.

Bu çerçevede, yine, Genel Müdürlüğümüz ev sahipliğinde alt çalışma grubu toplantılarımızı da gerçekleştirmiş bulunuyoruz; gerek teknik düzeydeki ilk toplantımızda gerekse alt çalışma gruplarımızda “kadın cinayeti” kavramına ilişkin terminoloji, Türkiye’de Kadına Yönelik Şiddet Araştırması 2024 ve veri paylaşımı hususları öncelikli konu olarak değerlendirildi.

Şimdi, bu öncelikli konulara ilişkin bazı kritik detayları sizlere arz etmek isterim. Öncelikli konularımızdan biri, az önce de ifade ettiğim üzere “kadın cinayeti” kavramı. Kadın cinayetlerine ilişkin doğru verilerin elde edilmesi için bu kavrama ilişkin istatistiki tanımlamanın ehemmiyeti daha önce konuya ilişkin gerçekleştirilen birçok toplantıda dile getirilen bir husus olmuştu; bizler de Veri Üretimi Alt Çalışma Grubumuzun ilk toplantısının gündemine bu konuyu aldık. Bu konuda tabii, Adalet ve İçişleri Bakanlığımızın kullandığı tanımları, vaka değerlendirmesinde kullanılan kriterleri masaya yatırdık.

Şimdi, Adalet ve İçişleri Bakanlığımızın kullandığı tanımda yer alan kilit hususları kısaca sizlerle paylaşmak isterim: Ülkemizde meydana gelen kadına karşı kasten öldürme veya şüpheli kadın ölümü vakalarının kadın cinayeti olup olmadığı bağlamındaki değerlendirmesi, öncelikle Emniyet Genel Müdürlüğü ve Jandarma Genel Komutanlığındaki uzman ekip tarafından detaylı incelemeyle yapılmaktadır. Soruşturma ve kovuşturma süreçlerinde de değerlendirme süreci devam etmekte olup bu kapsamda kullanılan kriterler UYAP sistemindeki ilgili ekranlara yansıtılmakta.

Söz konusu kriterlere bakacak olursak; kadın ve olayı gerçekleştiren fail arasındaki yakınlık durumunun yani evlilik veya akrabalık bağı, birlikte yaşama iradesi ya da duygusal bağın, daha önce psikolojik, ekonomik, fiziksel, cinsel şiddet veya ısrarlı takip yaşantısı mevcut olmasının, olayı gerçekleştirmede failin ayrılığı, boşanmayı kabullenmeme, kıskançlık gibi saiklere sahip olmasının, hukuki ve duygusal ilişkinin sonlanmasından kaynaklı -ki burada ortak çocukların velayeti, tazminat, nafaka, mal paylaşımı gibi- konularda uyuşmazlık durumunun ve cinsiyete dayalı ayrımcılık gerekçesinin göz önünde bulundurulduğunu görüyoruz.

Diğer taraftan, bu alandaki ilgili literatürü incelediğimizde iki önemli referans doküman karşımıza çıkmakta; bunlardan biri Birleşmiş Milletler Uyuşturucu ve Suç Ofisinin 2015 yılında yayımladığı istatistiksel amaçlı Uluslararası Suç Sınıflandırması. Suç türlerine ilişkin veri toplama için uluslararası bir istatistik standardı olarak kabul gören bu dokümanda “kadın cinayeti” kavramına ilişkin birkaç atıf bulunsa da konu üzerindeki asıl doküman, az önce bahsettiğim dokümana dayalı olarak Birleşmiş Milletler Uyuşturucu ve Suç Ofisi ve Birleşmiş Milletler Kadın Birimi iş birliğinde 2022 yılında yayımlanan “Kadın Cinayetlerini Ölçmek İçin İstatistiki Çerçeve” başlıklı metin. Metinde yer alan tanımları yansıda görebilirsiniz; buna göre kadın cinayeti eş ya da birlikte olunan kişiler veya diğer aile bireyleri tarafından işlenen ya da cinsiyete dayalı saiklere işaret eden, belirli bağlamlarda diğer fail ya da failler tarafından işlenen ve maktulü kadın olan kasten öldürme fiilleri olarak tanımlanıyor. Bu metinde “kadın cinayeti” kavramının istatistiki tanımının yapılmasının yanı sıra, veri ve istatistik perspektifinden kadın cinayetlerinin nasıl ölçüleceğine dair kriterlere de yer verilmiş durumda. Tabii, bu kriterler de özellikle subjektif değerlendirmeye açık olan “cinsiyete dayalı saik” ifadesini somutlaştırmak üzere

oluşturulmuş; ölçülebilir göstergeler olarak geçmiş şiddet mağduriyeti, kaçırılma, tutsak edilme, insan ticareti, maktulün bedeninde öldürme maksadının ötesinde tahribat ve cesedin kamuya açık bir alana bırakılması gibi hususların öne çıktığını görüyoruz ki az önce üzerinden geçtiğim Adalet ve İçişleri Bakanlığı tanımındaki kriterler ile aslında Birleşmiş Milletler tarafından önerilen tanım ve kriterlerin büyük bir ölçüde örtüşüğünü fark ediyoruz.

Kadın cinayeti terminolojisiyle ilgili olan bir önemli husus ise alt kırılımlarda ortaklaşma ve standartlaşmaya gidilmesi ki bu noktadan hareketle, kadın cinayeti vakalarında maktul ve failin sosyodemografik özelliklerine ilişkin verilerin tutulmasında yaş gruplarının, cinsiyet kategorisinin, yakınlık derecesinin, lokasyon, zaman, suç aleti gibi olaya ilişkin değişken kategorilerin uyumlaştırılmasıyla daha nitelikli veri elde edilmesi ve sağlıklı karşılaştırmalar yapılabilmesi anlamında yine önemli bir konuyu daha gündemimize aldığımızı ifade etmek isterim.

Kadına yönelik şiddeti yalnızca kadın cinayetleri üzerinden okumuyor, kadına yönelik şiddetin farklı görünümelerini de ele almanın gerektiği anlayışıyla ilerlemeyi önemsiyoruz ki bu çerçevede öncelikli konularımızdan bir diğeri, kadına yönelik şiddet konusunu farklı şiddet görünümüleriyle birlikte kapsamına alan ve az sonra detaylarını sizlerle paylaşacak olduğum Türkiye’de Kadına Yönelik Şiddet Araştırması oldu. Malumlarınız olduğu üzere, Türkiye’de Kadına Yönelik Şiddet Araştırması, Resmî İstatistik Programı’nda yer alan ulusal ölçekli periyodik saha araştırmamız bu alanda önemli bir başucu kaynağı niteliğinde. Bu araştırma kapsamında yalnızca şiddetin yaygınlığıyla ilgili değil, aynı zamanda şiddetle mücadele politika ve hizmetlerimize yön verecek olan şiddetle mücadele mekanizmalarımıza ilişkin de kapsamlı veriler toplanıyor. Bu mekanizmalar Bakanlığımız ve Adalet, İçişleri ve Sağlık Bakanlıklarının alandaki kuruluşları ve hizmetlerini de içermekte olduğundan bizler yakın zamanda hazırlıkları başlayacak olan araştırmayla ilgili olarak kurumlarımızla istişare etmenin faydalı olacağını değerlendirdik ve konuyu yine alt çalışma toplantılarımızdan birinin gündemine aldık; oldukça verimli bir istişare süreci gerçekleşti ve burada öne çıkan bazı öneriler ise şu şekilde: Burada, son on yılda kurumsal hizmetlerimizde yaşanan önemli gelişmelere dikkat çekmemiz gerekiyordu ki bunun, bu hususların 2024 araştırmasına yansıtılmasını ilgili kurum ve kuruluşlar önerdi. Bunlara örnek verecek olursak elektronik kelepçe, KADES, sosyal hizmet merkezleri, şiddetle mücadele irtibat noktaları, adli destek ve mağdur hizmetleri müdürlükleri, adli görüşme odaları, kadın tıbbi destek birimleri araştırmada etkisi yer alması gereken önemli gelişmelerden bazıları. Bunun yanı sıra, yapılan istişarelerde önceki araştırmaların veri kullanım analizlerinin yapılarak sonuçlarından faydalanılması, idari kayıtlardan veri çekme durumunun değerlendirmeye alınması ve sürdürülebilir kalkınma göstergelerini bire bir karşılayacak verilerin elde edilmesi dile getirilen kilit önerilerden bazılarını oluşturmakta.

Öncelikli konu olarak ifade ettiğimiz son başlık ise veri paylaşımı oldu. “Veri Paylaşımı” üst başlığı altında üç farklı boyuttan bahsetmenin yerinde olacağını değerlendiriyoruz ki bu kapsamda öncelikle kurumsal hizmet sunumunda niteliğin artırılması amacıyla başka kurum, kuruluşların verilerine ihtiyaç duyulduğu durumlar söz konusu olmakta. Örneğin, etkin bir risk değerlendirmesi yapılabilmesi için failin sabıka kaydının olup olmadığının veya alkol, madde bağımlılığı durumunun bilinmesi önem arz etmekte, etkin bir izleme hizmeti sunulabilmesi için 6284 sayılı Kanun kapsamında alınan tedbir kararı bilgilerinin anlık aktarımı gerekmekte. Bu bağlamda hâlihazırda Bakanlığımız ile İçişleri ve Adalet Bakanlıkları arasında veri entegrasyonu sağlanmış durumda. Mevcut veri entegrasyon sistemlerinde oluşabilecek sorunların giderilmesi ve iyileştirmenin sağlanması ve ayrıca ihtiyaçlar doğrultusunda yeni veri entegrasyonlarının tesisi veri paylaşımının bir boyutunu oluşturmakta, diğer bir boyutta ise bu verilerin kamuoyuyla paylaşılması yer almakta. Hangi verilerin ne sıklıkla, hangi yöntemle kamuoyuyla paylaşılacağı hususlarında çalışmalarımız devam etmekte.

Son olarak, hâlihazırda Resmî İstatistik Programı'nda yalnızca Türkiye'de Kadına Yönelik Şiddet Araştırması olarak yer alan kadına yönelik şiddet verilerinin “Kadına Yönelik Şiddet İstatistikleri” başlığı açılarak idari kayıtlarla zenginleştirilmesi bağlamında bir çalışma yapılmasını ve belirlenecek göstergeler kapsamında kurumlarca, TÜİK'le veri paylaşımı yapılmasını veri paylaşımının bir diğer boyutu olarak değerlendiriyoruz ve bu kapsamdaki çalışmaları da inşallah önümüzdeki alt çalışma grubu toplantılarımızda istişare edeceğiz.

Sayın Bakanım, Sayın Komisyon Başkanım, kıymetli milletvekilleri; sunumumun son bölümünde Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü olarak kadına yönelik şiddetle mücadelede veri ve istatistik bağlamında yürüttüğümüz bazı hizmetlerimizi, çalışmalarımızı da sizlerle paylaşmak isterim. Bunlardan biri 6284 sayılı Kanun kapsamındaki gizlilik kararlarının elektronik veri entegrasyonu çalışması. Hakkında gizlilik kararı alınan şiddet mağdurlarının etkin olarak korunmasının yanı sıra hizmetlerden de aksama yaşanmadan faydalanabilmesini sağlamak ve ayrıca resmî yazışma işlemlerini azaltarak personelin aktif vaka yönetimi çalışmalarına kanalize olmasını temin etmek üzere geliştirilen sistemde UYAP'tan Bakanlığımız Aile Bilgi Sistemi'ne iletilen gizlilik verisi ŞÖNİM incelemesinin ardından Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğü sistemine aktarılmakta, Kimlik Paylaşım Sistemi üzerinden de ilgili kamu kurum, kuruluş ve diğer tüzel kişilerle elektronik ortamda paylaşılması sağlanmakta. Yeri gelmişken ifade etmek isterim ki kanunun yürürlüğe girdiği 2012 yılından bu yana Bakanlığımız ile İçişleri ve Adalet Bakanlıkları arasında tesis edilen entegre ve bütüncül sistem sayesinde ŞÖNİM'ler izleme ve psikososyal müdahale çalışmasını planlamak üzere çok kısa bir sürede, hatta bazen mağdur henüz kolluk biriminden dahi ayrılmadan önce kendisine ulaşabiliyor yani şiddete maruz kalan kadın devletin bir mekanizmasına başvurduğunda ilgili diğer tüm mekanizmalar güvenlik, adalet ve psikososyal destek boyutlarıyla eş güdümlü olarak harekete geçiyor, vakaya bütüncül müdahale sağlanabiliyor.

Sanırım bir süre kısıtımız var, o nedenle burada ben çok hızlı bir şekilde AR-GE faaliyetlerimize geçmek istiyorum. Sayın Bakanımızın açılış konuşmalarında ifade ettiği üzere 3'üncüsünü gerçekleştireceğimiz bir şiddet araştırmasının ihale sürecini TUBİTAK'la iş birliğinde gerçekleştirdik ve inşallah değerlendirme süreci tamamlandıktan sonra yakın zamanda hızlı bir şekilde araştırılmaya başlanacak. Bu kapsamda 12 istatistik bölge düzeyinde yaklaşık 23 bin hane görüşmesini içeren çok kapsamlı bir saha araştırması ve akabinde şiddete verilen tepkiler ve başa çıkma yolları ile kurumsal mekanizmalar hakkında veri toplanmış olacak. İnşallah bu konuda önleyici çalışmalara yol gösterecek şekilde, şiddet olgusu ve mücadele mekanizmalarına ilişkin algı, tutum ve farkındalık incelenecek.

Bir diğer önemli AR-GE faaliyetimiz -ki bu Türkiye'de bir ilk- Şiddet Uygulayanlara Yönelik Psikososyal Destek Hizmetlerinin Modellenmesi Projesi. Burada önceki çalışmalardan farklı olarak veri ambarı geliştirilerek örüntü tanımlama ve ilişkisel analiz için makina öğrenimi algoritmalarından yararlanacağımızı söylemek istiyorum; diğer, daha önceki araştırmalarda bu yoktu. Şiddet uygulayanlara yönelik yine TUBİTAK'la çağrı hazırlıkları kapsamında çalışmalara devam ediyoruz. Burada, şiddet uygulayanlara temas eden hizmet sunucularla nitel görüşmeler gerçekleştirecek ve ülke örneklerini inceleyeceğiz ve bir psikososyal destek programı modellemesi üzerinde çalışılacak.

En son, inşallah gerçekleştirmeyi planladığımız bir diğer AR-GE faaliyetimiz, ihtisaslaşmış kadın konukevlerinin kapasitesinin geliştirilmesi. Burada yine yurt dışı örneklerini inceleyerek ihtisas kadın konukevi modelleri geliştireceğiz ve bu uzmanlaşmış kuruluşların en üst seviyede hizmet sunumu sağlaması için iş akışlarının hazırlanmasını temin etmiş olacağız.

Arz ederim efendim.

BAŞKAN ÇİĞDEM ERDOĞAN – Sayın Genel Müdürüm, çok içerikli, ayrıca teknik olarak da bizleri de çok donanımlı hâle getiren bu sunum için çok teşekkür ediyoruz. Veri ve istatistik bilgisi bu konuda bizim de en önemsedığımız başlıklardan bir tanesi; bunu hem kavramsal noktada kurumsallaştırmak hem de veri ve istatistik noktasında da tamamen bir havuzda teknik olarak da toplamanın çok kıymetli olduğu kanaatindeyim.

Çok teşekkür ediyorum Sayın Bakanımıza ve sizlere.

IV.- İHTİSAS KOMİSYONLARI

A) GÖRÜŞMELER

1.- Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı Mahinur Özdemir Göktaş ve Kadının Statüsü Genel Müdürü Süreyya Erkan tarafından yapılan sunumlara ilişkin görüşme

BAŞKAN ÇİĞDEM ERDOĞAN – Şimdi sözü değerli milletvekillerimize bırakıyorum; Söz alacak milletvekillerimiz varsa soru-cevap bölümüne geçiyoruz.

Buyurun Sayın Vekilim.

ÖZGÜL SAKİ (İstanbul) – Merhaba.

Öncelikle teşekkürler.

Her yaptığımız kadının güçlendirilmesi, kadınların eşit, özgür bir şekilde toplumsal yaşama dâhil olması toplantısı dikkatle izleniyor, bunun hepimiz farkındayız. Birçok kadın örgütü, kadın grubu, feminist gruplar endişe içinde bizi takip ediyorlar “Durum ne olacak?” diye. Bu anlamda şimdiki sunumlar, evet, üzerinde epey çalışılmış sunumlar ama daha çok “Çözüm olarak ne yapacağız, nasıl bunları engelleyeceğiz?” meselesinin, mesela, sorun tespitlerinin çok eksik olduğunu düşünüyorum sunumda. Ne demek istiyorum burada? Mesela, istatistiki verileri paylaştığımızda -mayıs ayı için söylüyorum- sadece mayıs ayında 40 kadın ve 5 çocuk öldürüldü, erkekler tarafından öldürüldü. Erkekler artık kadınları öldürmüyor, bazen “Kadınlara ceza olsun.” diye, “Anneleri üzülsün.” diye çocukları öldürüyor, iş bu aşamaya gelmiş vaziyette ve bu öldürülen kadınların büyük bir çoğunluğu birinci derecede yakınları tarafından öldürüldü.

Bu durumdayken ben şunun altını özellikle çizmek istiyorum: Kadın grupları, kadın örgütleri bu Bakanlığın adı değiştirilirken, Kadın Bakanlığından Aile Bakanlığına geçilmesiyle ilgili ciddi endişelerini ifade ettiler. Ne yazık ki Bakanlığınızın en son açıkladığı Ailenin Korunması ve Güçlendirilmesi Vizyon Belgesi bu kaygıları çok haklı çıkaran bir belge. Bu belge üzerinden ben soru sormak istiyorum özellikle. Mesela bu belgede, 75 sayfalık belgede “kadın” sözcüğü 9 defa geçiyor, 9 defa geçerken de kadının sorunlarına çözüm bağlamında geçmiyor, evlilik tanımında geçiyor, alıntı yaparken geçiyor. Şimdi, bu büyük bir problem gibi geliyor bana; neden? Çünkü “Kadınlar en çok neden öldürülüyorlar, neden şiddete maruz kalıyorlar?” diye baktığımızda -çünkü nedenlerini ortaya çıkarmazsak, sonuçlarını ortadan kaldıramayız- boşanmak istedikleri için, tek başına, yalnız yaşamak istedikleri için, eşlerinin izni olmadan çalışmak istedikleri için, eğitimine devam etmek istedikleri için, istediği zaman istediği şekilde giyinebilmek için, istemediği çocukları doğurmamak için, kürtaj olabilmek için ya da çocuk sahibi olabilmek istediğinde ve ailenin onayı olmadan bunlara itiraz ettiğinde öldürülüyor kadınlar. Dolayısıyla kadınların aile dışında bir yaşam kurma isteğinin şiddete en çok gerekçe olduğu bir yerde 75 sayfalık metinde kadının adının olmaması en temel problemlerden biri gibi geliyor bana. Sonra, her 5 başlıkta ortaklaşılacak Bakanlıklar tarif ediliyor ve bu tarif edilmede sadece iki örnek vereceğim size: “1.5 Evlilik Öncesi Eğitim Programı.” Bakın, burada yine aile odaklı -biraz önce bunun sakıncalarını söyledim ama- “Evlilik Öncesi Eğitim Programı ile Aile Eğitim Programının İçeriğinin Güncellenmesi” diye bir şey var. En önemli görüş alınacak kurum Bakanlıklar

dışında Diyanet İşleri Başkanlığı. Şimdi, Diyanet İşleri Başkanlığı Evlilik Öncesi Eğitim Programı'nda kadınların eşit, özgür bir şekilde toplumsal yaşama katılımı açısından ne söyleyebilir, ben çok merak ediyorum gerçekten.

Sonra, küresel cinsiyetsizleştirme projeleriyle mücadele konusunda standart strateji belgesi hazırlanacakmış. Burada hedefin LGBT'ler olduğu çok açık. Yine, kadınların aile dışında, tek başına, eşit, özgür özneler olarak yaşayabilmesi adına bir baraj olduğu çok açık ve burada da en temel görüş alınacak örgüt Diyanet İşleri Başkanlığı. Şimdi, "Aynı zamanda sivil toplum örgütlerine de başvuracağız." diyeceksiniz. Evet, sivil toplum örgütleri de deniliyor ama başına ilk defa şöyle bir şey eklenmiş: "Aile odaklı sivil toplum örgütleri." Bu ne demek? Bu şöyle demek: Aynen Millî Eğitim Bakanı Yusuf Tekin'in açıkladığı gibi "sizin cemaat ve tarikat, bizim sivil toplum örgütleri dediğimiz örgütleri" çağırıştırıyor bu tanım çünkü bu demek oluyor ki kadın örgütlerinin, feminist grupların, kadınların eşit, özgür, toplumsal yaşama dâhil olması konusunda görüş bildirenlerin buraya alınmayacağı meselesi. Dolayısıyla, bu bakış açısıyla kadınlara yönelik şiddeti, erkek şiddetini azaltmak zaten bu programda hedef değil yani bu programda, 75 sayfalık belgede böyle bir hedef yok. Neden bunu söylüyorum? Bu çok önemli bir belge, açıklanmasıyla, hani başına yansınmasıyla da çok önemli belge, 2024-2028 arasında uygulanacak olması nedeniyle de çok önemli bir belge.

Burada size yine hemen bir soru sorayım: Şiddet meselesi 75 sayfalık belgede geçer diye düşünüyorsunuz, değil mi? En temel mesele bir kere geçiyor "şiddet" kavramı, o da "Her türlü şiddete karşıyız." diye; kadına yönelik şiddete değil, her türlü şiddete. Dediğim gibi, burada kadınların sorunlarını çözen bir perspektifle ayarlanmamış.

Aile-iş yaşamını uyumlaştırma meselesinde de yine kadınların çalışma yaşamında, hane içinde emeklerine el konulması, güvencesiz çalışması, borçlandırılması meselesine ilişkin hiçbir çözüm yok. Bakın "kadın girişimciler" deniliyor, istatistiki veriler paylaşılacak, vaktim olsa sizinle bunu da paylaştırdım ama Kadın Girişimciler Programı yeni değil ve mikrokredilerle birçok kadın borçlandırıldı. Ben sormak istiyorum: Mesela istatistiki olarak ne kadar kadın banka borçlarını ödeyemediği, kredi borçlarını ödeyemediği için yarım bıraktı projesini ya da ne kadar kadın intihar etti? Borçlu kadınlar intihar ediyorlar. Yani söylemek istediğim şu: Bu belgenin tamamında...

SEDA GÖREN BÖLÜK (İstanbul) – Bunun verilerini bize vererseniz çok memnun oluruz.

ÖZGÜL SAKİ (İstanbul) – Tabii ki vereceğiz.

SEDA GÖREN BÖLÜK (İstanbul) – Yani bahsettiğiniz bu intihar mevzusunu biz özellikle görmek istiyoruz.

ÖZGÜL SAKİ (İstanbul) – Hemen toplantıdan sonra...

SEDA GÖREN BÖLÜK (İstanbul) – Kredisini ödeyemediği için...

ÖZGÜL SAKİ (İstanbul) – Toplantıdan sonra hemen.

SEDA GÖREN BÖLÜK (İstanbul) – Toplantı içerisinde de verebilirsiniz.

ÖZGÜL SAKİ (İstanbul) – Borçlu olduğu için çocuklarıyla birlikte intihar edenler de var.

SEDA GÖREN BÖLÜK (İstanbul) – Bakın, borçluluk farklı bir şey.

ÖZGÜL SAKİ (İstanbul) – Kredi borçlarını ödeyemediği için...

SEDA GÖREN BÖLÜK (İstanbul) – Bakın, borçluluk başka bir şey, "Kooperatif ya da kredi girişimciliğiyle alakalı aldığı kredilerden dolayı yapıyor." demek başka bir şey.

ÖZGÜL SAKİ (İstanbul) – Mikrokredileri ödeyemediği için işini yarım bırakan...

SEDA GÖREN BÖLÜK (İstanbul) – Tamam, onun verisini alırsız sizden çıkışta Sayın Vekilim.

ÖZGÜL SAKİ (İstanbul) - Tabii ki vereceğim, hiç endişeniz olmasın.

Bütün bunları neden söylüyorum? Şimdi, dediğim gibi, bu 75 sayfalık metinde kadının adı yok. O yüzden, ne yazık ki kadınların yaşadığı sorunlara çözüm olamayacağını düşünüyorum. Neden? Mesela en temel sorun olarak iki şey söyleniyor, doğurganlık oranının azaldığı, boşanmaların fazlaştığı. Şimdi “Doğurganlık hızının azaldığı 3 il belirlenip pilot uygulanılacak.” deniliyor. Oysa, demin dediğim gibi, zaten kadınlar kendi bedenleri üzerinde karar vermek istedikleri için şiddete maruz kalıyorlar, öldürülüyorlar. Bundan sorun olarak söz etmek, kadına yönelik şiddete zemin hazırlayan bir başka perspektif. “Boşanmaların en fazla olduğu 3 il.” deniliyor. Boşanmaların fazlalığı sorun diye görüldüğünde zaten boşanmak isteyen kadınlara şiddete zemin hazırlayan bir perspektif içinde bu...

BAŞKAN ÇİĞDEM ERDOĞAN – Sayın Vekilim, toparlarsak memnun olurum, diğer arkadaşlarımız da söz alacak.

ÖZGÜL SAKİ (İstanbul) – Hemen, hemen toparlıyorum.

Dolayısıyla, son olarak şunu söylemek istiyorum: Kadının güçlenmesi, kadının toplumda bir özne olarak kabul edilmesi perspektifinde biz çok fazla tartışmalıyız, çok fazla ortak belge ortaya koymalıyız ama çözüm odaklı. Ne yazık ki bu AKP Hükûmeti her şeye kayyım atadığı gibi, mesela buraya da kayyım atamış, diyor ki: “Cumhurbaşkanlığı himayesinde gerçekleştirilecek bu.”

AYŞE BÖHÜRLER (Kayseri) – Ne alakası var ya!

RUKEN KİLERCİ (Ağrı) – Ne alakası var!

ÖZGÜL SAKİ (İstanbul) – Cumhurbaşkanlığının himayesinde olmak istemiyor kadın, ne kocasının ne erkek kardeşinin ne herhangi bir erkeğin himayesinde olmak istemiyor.

AYŞE BÖHÜRLER (Kayseri) – Ne alakası var ya!

ÖZGÜL SAKİ (İstanbul) - Dolayısıyla, bu, gerçekten kadınların, eşitlik, özgürlük isteyen kadınların yapabileceği bir şey. O anlamda, ne yazık ki çok büyük bir beklentim yok bu sunumdan diyorum.

BAŞKAN ÇİĞDEM ERDOĞAN – Evet, başka söz almak isteyen var mı?

Buyurun Sayın Vekilim.

FATMA SERAP EKMEKCİ (Kastamonu) - Sayın Bakanım, öncelikle sunumunuz için çok teşekkür ederiz.

Kısaca bir soru sormak istiyorum ben de. Malum, sığınmaevlerimiz mağdur hanımlarımız, vatandaşlarımız için ilk kabul birimlerimiz. ŞÖNİM’lerin engelli kadın veya engelli çocukların kullanımına uygunluğu nasıldır? Bu konuda bir bilgi alabilir miyiz sizden.

BAŞKAN ÇİĞDEM ERDOĞAN – Sayın Vekilim, teşekkür ediyorum.

Önce Komisyon üyesi arkadaşlarımıza söz veriyor olacağız.

Buyurun Sayın Vekilim.

ELİF ESEN (İstanbul) - Teşekkür ediyorum Değerli Başkanım.

Kıymetli milletvekilleri, çok Değerli Bakanımız, Bakan Yardımcımız, Kıymetli Müdürümüz ve ekibiniz; hoş geldiniz.

Teşekkür ediyoruz öncelikle bu yapmış olduğunuz değerli sunumlar için.

Ben de öncelikle bu çalışmalarda belirlenen strateji, plan ve hedeflerinizde size kolaylıklar ve başarılar diliyorum çünkü bunlara gerçekten azimle çalışacağınıza inanıyorum. Sizi yakinen takip ediyorum yani görevimiz kapsamında da zaten bunu yapıyoruz ve ara ara sizinle iletişimde de

bulunuyoruz. Keza, cezaevleriyle ilgili yapmış olduğum ziyaretler noktasında, sizden randevu talebim çok hızlı bir şekilde karşılandı, çok teşekkür ediyorum; bu geri bildirimleri almanız, değerlendirmeniz kıymetli.

Sadece şunu ümit ediyorum: Genellikle son dönemde yapılan çalışmalarda hedefler, stratejiler, eylem planları çok güzel yazılıyor çiziliyor, baktığımızda “Ne kadar uzman bir ekip yazmış, ne kadar doğru tespitler.” diyoruz ama üzerinden bir zaman geçtiğinde, bu hedef ve stratejilere ulaşma ve uygulama noktasında sıkıntılar olabileceğini görüyoruz. Sizin bu noktada kendinize belirlemiş olduğunuz bir ölçme, değerlendirme sisteminiz var mıdır? Bu çalışmalarınızla ilgili belli bir yıl ya da yıllar içinde kısa, orta, uzun vadeli hedeflerinizde ulaşmayı hedeflediğiniz hedef sayılar, hedef noktalar var mıdır?

Sözümü çok uzatmak istemiyorum. Bugün cezaevi ziyaretlerime bir yenisini ekledim, oradan geliyorum, o yüzden de geciktim, özür diliyorum, gecikmeli katıldım. Sincan Kapalı Cezaevindeki kadınlarla görüşmedeydim bugün de. Öncelikle, burada, ben Adalet Bakanımıza üç kere randevu talebime rağmen ne yazık ki ulaşamadığımı... Tamam, bakıyoruz “Randevunuz askıda.” vesaire deniyor ama ondan sonra randevu gelmiyor. Yarın İnsan Haklarını İnceleme Komisyonunda kendisini misafir edeceğiz, orada da yineleyeceğim. Artık ben bir aylık beklemeyi sonlandırdım ve geçtiğimiz hafta cezaevindeki mahpus kadınlar ve masum çocuklarıyla ilgili basın toplantımızı gerçekleştirdik. Yarın yine kendisine teşekkür edeceğim çünkü cezaevinde gözlemlediğim şartlar son derece insani, son derece medeni ve son derece iyi şartlardı; bu noktada, Adalet Bakanlığımıza ve Hükümetimize teşekkür ediyorum. Bu cezaevinde Annemleyim Projesi kapsamında anne çocuk ünitesi var. Anne çocuk ünitesi iki ilimizde var; bir, Ankara Sincan, bir de Diyarbakır Kapalı Cezaevi. Yani bu nedir? Anneler ve çocukları gayet iyi şartlarda, hatta kreş hizmetinin verildiği şartlarda cezaevinde günlerini geçiriyorlar. Bugün görüştüğüm anneler de hem fiziksel hem de psikolojik olarak son derece iyi şartlardaydılar, pırl pırl geldiler, mis gibi kokuyorlardı çocukları da kendileri de. En sıkıntılı oldukları nokta ailelerinden ayrı kalmaktı, bir kısmının dışarıda çocukları var, çocuklarından ayrı kalmaktı; onların çocuklarının olduğu yerlere sevk ricaları vardı, onları aldık, müdürümüze ilettik. Cezaevi Müdürü Sincan’da kadın. Bir kadın cezaevi müdürünün orada oluşturduğu farkı da gözlemledik. Kadın bakış açısıyla, anne bakış açısıyla, o uygulamaların çok daha hassasiyetle geliştirildiği, ayrıca tüm ihtiyaçları noktasında kadınlarla dilekçeler ve istemlerle iletişimde olduğu noktasında gözlemlerimiz oldu.

Ben, şunu tekrar size iletmekte fayda görüyorum: Tespitim, koruyucu, önleyici tedbirlerin çok çok kıymetli olması çünkü bu kadınların birçoğu belli illerin belli mahallelerinin belli sosyolojik kitlelerinden geliyordu. Bu kitlelerin başında suç oranının yüksek olduğu Roman vatandaşlar geliyor elbette. Ama madde bağımlılığı noktasında cezaevine düşmüş kadınları da tespit ettik. Hatta birisi eşinin çantasına maddeyi ricayla koydurduğunu ve ondan sonra polis aramasında çantasında çıktığı için kendisi madde bağımlısı olmadığı hâlde çocuğuyla bu suçu çekmek zorunda kaldığını... Çok da temiz ve iyi bir ailenin kızıydı yani aslında çok da insan seçmiyor cezaevi. Ama bu oran, yoksulluk çeken ailelerde ve özellikle Roman ailelerde fazla.

İşte, bu anne çocuk ünitesi ve koruyucu, önleyici tedbirlerin çok mihenk taşı olabilecek etkileri var. Bizler, o kadınlar cezaevine girmesin diye, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığımız olarak mahalle bazlı takipte olursak ve riskli mahallelere, özellikle riskli ailelere, bu koruyucu önleyici tedbirleri biraz daha ayırıştırarak onlara uygularsak, cezaevlerine girmemeleri, suça sürüklenmemeleri için katkı sağlamış oluruz; bir. Aynı zamanda, devletin yükünü de hafifletmiş oluruz. Yani hastanelerimize hasta geldiğinde, biz onu tedavi ederiz, biz onu ameliyat ederiz değil ya da cezaevine girdikten sonra biz onun icabına bakarız değil koruyucu, önleyici tedbirlerle nasıl koruyabiliriz? Ve cezaevinden

çıktıktan sonra bir meslek, bir iş, koruyucu bir tedbirle, yine Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığının himayesinde onların o geçiş ve rehabilite süreçlerini sürdürebilsek çok büyük farklar oluşacağına inanıyorum. Belki bu da bir proje olabilir, bunu takip etmek... Lütfen, o anne çocuk ünitelerinin farklı illerde de uygulanabilmesi, yaygınlaşması için gayret gösterelim, biz de gösterelim. Kadın ve çocuğu siyasetüstü görelim. Sponsorluk olabiliyorsa büyük iş insanlarından sponsorluklar talep edelim; ben en başta yaparım yani canıgönülden söylüyorum bunu, samimiyetle. Bu yapıcı muhalefet anlayışının da ülkemizde yaygınlaşması için elimden geleni yapacağım.

Evet, bir sıkıntı, sorun varsa bunları size ileteceğiz, eleştireceğiz yeri geldiğinde ama her zaman iyi uygulamaları da alkışlayacağız.

Teşekkür ederiz.

Çok sağ olun.

BAŞKAN ÇİĞDEM ERDOĞAN – Sayın Vekilim, çok teşekkür ediyoruz. Ağzınıza sağlık.

Buyurun lütfen.

SEMA SİLKİN ÜN (Denizli) – Teşekkür ediyorum Sayın Bakanım sunumlarınız için.

Birbirimizi tekrar etmeden tek bir şey sormak istiyorum. Malum, geçtiğimiz günlerde tasarruf tedbirleri yayınlandı ve bu kapsamda da üç yıllı sınırlı olmak kaydıyla, işte sosyal tesislere, mesela yeni bir yatırıma, işte kiralamaya vesaireye müsaade edilmemesi yönünde telkinde bulunuldu; bunların içerisinde bir de kreşler var. Şimdi, yerel yönetimler, tabii, yarın bir gün bunun Sayıştay denetimine tabi olacağı endişesiyle bu konuda mütereddit durumdalar. Sizin Sayın Maliye Bakanımızla bu konuda bir görüşmeniz oldu mu iptali noktasında ya da bundan sonra olacak mı? Değilse olsun.

Teşekkürler.

BAŞKAN ÇİĞDEM ERDOĞAN – Teşekkür ediyoruz.

Sayın Vekilim, Seda Hanım, buyurun.

SEDA GÖREN BÖLÜK (İstanbul) - Sayın Bakanım, çok teşekkür ediyoruz sunumlarınız için.

Ben önce tamamen kişisel alanıma dokunan bir konuyla ilgili teşekkür etmek istiyorum. Burada değinilmedi ama mutlaka o alandaki katedilen mesafenin de ifade edilmesi gerekiyor. Çok kısa bir zamanda, bir sene gibi bir zamanda yani sizin Bakanlığınız döneminde koruyucu ailelikle alakalı çok ciddi bir mesafe katetti, bu Bakanlık. Çocuk Hizmetleri Genel Müdürlüğümüz de burada. Yaklaşık 10 binin üzerinde aileyi ilgilendiren ve belki de daha fazla çocuğu ilgilendiren ve ilgilendirecek olan bir konuda ben yapılan II. Çalıştay için -işte, bayağı bir sene üzerine- ve sonrasında da diğer bakanlıklarla koordineli bir şekilde yapılan çalışmalar için burada herkesin huzurunda bir kez daha teşekkür etmek istiyorum, ellerinize sağlık.

Aile ve Gençlik Fonuyla alakalı bir şey soracağım. Pilot illerde biz gerçekten çok ciddi bir mesafe katedildiğini, ödemelerin hızlıca yapıldığını görüyoruz. İnşallah, 81 ilimize de yayılacak bir proje olacak. Ben bu noktada, eğitim ve danışmanlık hizmetleri -aslında Vekil Hanım biraz değindi ama galiba bu proje kapsamındakine değinmedi- konusunun tarafınızdan biraz daha açılmasını istirham ediyorum Sayın Bakanım, önemli bir konu çünkü bu. Her kurumdan, her sivil toplum kuruluşundan destek almalıyız, bundan da korkmamalıyız. Her kurumu tercih eden gençlerimiz olabilir, burada hiçbir kurum dışlanmamalı, her kurum buna dâhil olmalı yani işte Diyanet olabilir, başka bakanlıklar olabilir, başka kurumlar yani her kurum olabilir, mesela genişletilmesi gerekiyorsa da genişletilmelidir bu noktada, dolayısıyla korkmamamız gerektiğini düşünüyorum.

Biraz önce Sema Hanım'ın söylediği konuya değinecektim ben de ama o daha detaylı bir şeyden bahsetti. Şimdi, biz İstanbul'da özellikle kreş noktasında çok ciddi sıkıntılar yaşıyoruz. Yerel yönetimlerin yaklaşık beş altı yıldır verdiği çok ciddi vaatler var ama belki yirmide, otuzda l'ini bile gerçekleştirememiş. Bu noktada, Bakanlığın, yerel yönetimlerin bu vaatleri noktasında bir yaptırımı bence olmalı, hepimizce olmalı, öyle düşünüyorum. Çünkü çalışan kadınların belki de en büyük sorunlarından bir tanesi kreş hem saat noktasında hem mesafe noktasında hem mahallelerde çok az olması noktasında. Dolayısıyla, bu konuda da yerel yönetimlerle ortak yapılacak çalışmalar noktasında görüşünüzü almak istiyorum.

Teşekkür ederim, sağ olun.

BAŞKAN ÇİĞDEM ERDOĞAN – Sayın Vekilim, katkılarınız için çok teşekkür ediyoruz.

Buyurun lütfen Pelin Hanım.

PELİN YILIK (Çankırı) - Teşekkür ediyorum.

Sayın Bakanım, sunumunuz için size ve heyetinize teşekkür ediyorum.

Benim burada sormak istediğim ve önemli bulduğum bir konu başlığı da tabii, kadına şiddet dediğimizde engelli kadınların uğradığı şiddet... Özellikle cinsel şiddete uğradıkları zaman bunu anlamlandıramıyorlar, ne yaşadıklarını da bilemiyorlar. Kendisine sahip çıkması için, gözlem altında tutması için yakınında bulunan kişiden dahi böyle bir cinsel şiddet eğilimi görebiliyor. Dolayısıyla, Bakanlığımızın bu meyanda planladığı birtakım çalışmalar var mı?

Bir de yine engellilerle ilgili memur sayısından bahsettiniz ama Bakanlığınız bünyesinde görev yapan engelli personel sayısını bizimle paylaşmanız mümkün mü? Ve içinde üst kademe yöneticiler varsa o sayıları da bizimle paylaşmanızı rica ediyoruz.

Yine, biraz önce Seda Hanım, Seda Vekilimiz değindi, özellikle yerel yönetimler, engelli bireylerin ihtiyaçları, kreş gibi alanlarda Avrupa ülkelerinde çok aktif ve bakanlıklarla da iş birliği hâindeler. Dolayısıyla, tek başına Bakanlığın bu sosyal politikaları yürütmesinin yanında yerel yönetimlerin de bire bir insanlara dokunması hasebiyle sizlerle bir iş birliği içinde olması çünkü özellikle Avrupa ülkelerine de baktığımızda, engelli bireylerle ilgili, kreşlerle ilgili de aktif, bir arada çalıştıklarını görüyoruz. Belki sizin gündeminize alacağınız bir çalışma başlığı olabilir.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN ÇİĞDEM ERDOĞAN – Sayın Vekilim, çok teşekkür ediyoruz katkılarınıza.

Komisyon üyesi milletvekillerimizden başka söz alacak arkadaşımız yoksa Komisyon dışından gelen milletvekillerimize söz vereceğim.

Kendinizi tanıtırsanız çok memnun olurum.

Buyurun lütfen.

SEVDA KARACA DEMİR (Gaziantep) – Merhabalar.

Sevda Karaca, Emek Partisinden.

Şimdi, Sayın Bakanım, geçtiğimiz günlerde bir senelik faaliyetlerinizin bir dökümünü yaptınız. Bu döküm, Bakanlığınız bünyesinde takvim takvim neler yapıldığını ortaya koyuyordu. Şimdi, o paylaşımınızda da olan ama bu alanda, yaptığınız işler alanında fikri olan, deneyimi olan farklı kadın örgütleri bu çalışmalar sırasında sizlere fikirlerini iletecek olanak bulamadıkları için biz de onlarla birlikte bir kronolojik döküm yaptık. Size ve Komisyonumuza ben onu bir dosya olarak iletmek istiyorum çünkü bu kronoloji, aynı zamanda Bakanlık bünyesinde sizin biraz önce ifade ettiğiniz çalışma alanlarında aslında kaygıları olan, eleştirileri olan, değerlendirmelerini almanız gereken çeşitli

kesimlerin de fikirlerini içermek durumundaydı. Ne yazık ki biz bu bir senelik faaliyette, özellikle kadın haklarını ilgilendiren konularda yapılan çalışmalarda bu ülkenin kadın hak örgütlerinin bu çalıştaylara, şuralara, çeşitli değerlendirme toplantılarına katılmasının önü kesildiği için -maalesef- görüşlerini ifade edemediği bir sene geçirdik. Ama bu sizin Bakanlığınıza da özgü değil. Zaten bu Bakanlığın isminden “kadın” kaldırıldığından beri, maalesef biz özellikle kadın örgütlerinin yaşanan, yapılan bütün değerlendirmelere katkı sunmasının önünün kesildiğini görüyoruz. O yüzden bu dosyamızı kabul eder ve buradaki sorulara da -yine yazılı veriyorum size- yazılı cevap verirsiniz çok sevineceğim.

Bu konuda, hazır lafı açmışken, bir şeyi daha ifade etmek isterim. Hem çalışma alanlarımız dolayısıyla hem memleketteki kadınların ve çocukların yaşadığı sorunların giderek büyüyor olması dolayısıyla benim kişisel olarak en çok soru önergesi yönelttiğim bakanlıklardan biri sizin Bakanlığınız. Ancak Bakanlığınızdaki gelen cevapların sorulara yanıt vermekten uzak olduğunu ne yazık ki söylemek durumundayım. Çoğunlukla da bu sorulara yanıt alamıyoruz. Süresi geçmiş ve henüz cevaplanmayan çok sayıda soru önergemiz var bizim. Ben diğer arkadaşlarla da bu konuda istişare ediyorum. Bu soru önergelerinin, büyük oranda, matbu olmayan, gerçekten sorulara cevap veren, istatistik ortaya koyan, veriyi ifade eden bir biçimde yanıtlanması ne yazık ki mümkün olmuyor. O yüzden bugün bu sunumda ben Veri ve İstatistik Komitesinin çalışmalarının hızlandırılacağını öğrenmekten çok memnuniyet duyuyorum hakikaten de. Çünkü bu memlekette maalesef kadın haklarına, çocuk haklarına yönelik kimi değerlendirmeler, çarpıtılmış analizler büyük oranda bir veri olmadan, örneğin “bir gün evli kalıp ömür boyu nafaka alan kadınlar” lafıyla, işte “Çocuk yaşta evlilik oranları düştü, çocuk doğum oranları azaldı.” gibi “Hadî, bize veri sunun.” dediğimizde veri sunulamayan kimi değerlendirmelerle ortaya konuyor.

Malum, Mayıs 2024’te Ailenin Korunması ve Güçlendirilmesi Vizyon Belgesi ve Eylem Planı mevcut hukuki süreci aile eksenli değiştireceğini ilan etti. İşte bu ilanın öncesinde, aslında, bu verilerin ortaya çıkması ve kim, ne yapıyor, neden böyle cümleler kuruluyor, bunları öğrenmemiz oldukça iyi olacak. Bu konuda Adalet Bakanlığına bir sorumluluk verilmiş, tekrar etmek isterim: Aile ve dinamik nüfus yapısını etkileyen gelişmeler çerçevesinde mevcut hukuki düzenlemelerin gözden geçirilmesi ve yeni düzenlemelerin aile odaklı esaslar üzerine kurulması. Bu konuda Adalet Bakanlığına da bir dosya ilemiştik, size de ifade etmek isterim. Medeni Kanun’da kadınların nafaka hakkından boşanma süreçlerinin nasıl işletileceğine kadar pek çok konu bu düzenlemelerin konusu olacak yani öyle bir düzenleme silsilesi olacağına ilişkin sinyaller veriliyor. Bu konuda ne Meclisteki muhalefet vekilleri -ben zannetmiyorum ki iktidar vekilleri de bu değişiklikler ve dönüşümler konusunda bilgi sahibi olsun- ne de aslında bu konunun muhatabı olan kadın örgütleri bu süreçlerle ilgili çalıştaylara katılamıyorlar, bunun önüne geçiliyor sürekli olarak; bunu ben tekrar söylemek istiyorum.

Burada var, aile çalıştayları yapıldı bu sene. Zannediyorum, Aile Bakanlığının diğer bakanlıklarla ortak yaptığı işler bakımından en çok önemseydiği konulardan biriydi. Bu aile çalıştaylarına Diyanet İşleri Başkanlığından müftülere, üniversitelerin ilahiyat fakültelerinin dekanlarından -aynı zamanda- yerel kimi yöre derneklerine kadar pek çok kesim davet edildi ama tek bir kadının örgütünün bile davet edilmediği bir çalıştaylar süreci yaşadık biz.

Gaziantep’ten bir örnek vermek istiyorum ben size Antep milletvekili olduğum için ama tek örnek olmadığını da tekrar söylemek isterim. Bu çalıştaylara ilahiyat fakültesi dekanından müftü yardımcısına, çeşitli yöre derneklerinden, işte, ne bileyim, mahalle imamlarına kadar pek çok kişi katılırken bir tek kadın örgütünün bile bu çalıştaylara gelip fikir ifade etmesinin olanakları yaratılmadı. Daha sonra biz bu konularla ilgili Bakanlığınızdaki ve çalıştay düzenleyen, iş birliği yaptığınız kurumlardan bu çalıştayların içeriğine, bunlarla ne yapılmak istendiğine dair bilgi edinmek istedik. Aylar geçti, hâlen

bu konuyla ilgili de bir cevap alamadığımızı ben söylemek isterim. Bu çalıştaylarda nafaka tartışması, aile ara buluculuğu tartışması, kürtaj tartışmasının yapıldığını biliyoruz. Özellikle -katılan barolarla- daha sonra değerlendirme raporlarında bunların yer aldığını ve baroların bunları ifade ettiğini söylemek isterim. Ben, kadınları ilgilendiren bu türden...

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI MAHİNUR ÖZDEMİR GÖKTAŞ – Varsa elinizde böyle bir veri, almak isterim gerçekten çünkü böyle bir bilgi kesinlikle doğru değil.

SEVDA KARACA DEMİR (Gaziantep) – Sizin ardınızdan, biliyorsunuz, barolar da bu konuyla ilgili bir çalıştay yaptı çünkü yeterli bir fikir ifade etme olanakları bulamadıklarını söylediler bu aile çalıştaylarında.

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI MAHİNUR ÖZDEMİR GÖKTAŞ - O zaman o bilgiler, baronun kendi çalışmalarında yer alan konular. Bizim çalıştaylarımızda bu tür konuların kesinlikle yer almadığını burada bir kere daha ifade etmek isterim.

SEVDA KARACA DEMİR (Gaziantep) – Zaten soru önergelerinden 2 tanesi, bu çalıştayların böyle cümlelerle...

BAŞKAN ÇİĞDEM ERDOĞAN – Sayın Vekilim, toparlarsak memnun olurum.

SEVDA KARACA DEMİR (Gaziantep) – ...bu cümlelerle dolu olduğunu ifade eden gazete haberleri ve o çalıştaylara katılan çeşitli baro yöneticilerinin de ifadelerini içeriyordu ve size soruyordum “Bunlar doğru mu? Bu çalıştaylarda bunlar gerçekleşti mi?” diye. Zaten soru önergelerine yanıt verilmesi durumunda, aslına bakarsanız, hem siz veri elde etmiş olursunuz hem de biz yanıtlarımızı almış oluruz.

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI MAHİNUR ÖZDEMİR GÖKTAŞ Burada verdim işte.

SEVDA KARACA DEMİR (Gaziantep) – Efendim?

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI MAHİNUR ÖZDEMİR GÖKTAŞ - Burada verdim Kıymetli Vekilim, öyle bir şeyin doğru olmadığını söyledim.

SEVDA KARACA DEMİR (Gaziantep) – Peki, o zaman baroların bunu neye dayanarak... “Bizim katıldığımız çalıştaylarda böyle ifadeler kullanıldı.” dediğinde de kendilerine sorar, yeniden cevap alırız.

Şimdi, ben şunu sormak istiyorum tekrardan: Bu önümüzdeki dönem “Aile merkezli olarak gözden geçirilecek.” denilen mevzuat, yasal mevzuat değişiklikleri için Meclisteki kadın vekillerin, KEFEK üyelerinin görüşü alınacak mı? Kadın örgütleri KEFEK aracılığıyla sizinle buluşabilecekler mi? Adalet Bakanlığıyla iş birliği içerisinde gerçekleştirilecek olan bu mevzuat değişiklikleriyle ilgili pek çok kaygı ortaya koyuyor kadınlar. Bu kaygıları gidermek üzere kadın örgütleriyle özel bir program yapmayı düşünüyor musunuz? Bunlar sorularım.

Bir diğer noktanın daha altını çiziceğim.

BAŞKAN ÇİĞDEM ERDOĞAN – Sayın Vekilim, artık toparlarsak, gerçekten... Yani her defasında aynı şeyi sizinle yaşamaktan çok yoruldum. Teşekkür ediyoruz katkılarınıza ama yani zamanı herkesin kullandığı gibi kullanabilirsek çok memnun olurum.

SEVDA KARACA DEMİR (Gaziantep) – Şimdi, evet, Sayın Başkan, bakın, burada...

BAŞKAN ÇİĞDEM ERDOĞAN – Her toplantıda aynı şeyi yaşayalım istemiyorum ben.

SEVDA KARACA DEMİR (Gaziantep) – Evet, burada, bakanlarımızın bizi muhatap alarak geldiği bu komisyonlarda...

BAŞKAN ÇİĞDEM ERDOĞAN – Siz de bir dizi hâlinde zaten sunuyorsunuz. Toparlarsanız çok memnun olurum.

SEVDA KARACA DEMİR (Gaziantep) – Evet ama sonuçta ben bunları sözlü de ifade etmek isterim. Bakanlarımızın bizimle buluştuğu, muhataplığımızı hissettiğimiz çok az sayıdaki toplantılardan bir tanesi burası. Muhalefet vekilleri olarak bizim elimizde bir tek soru önergesi olanağının bırakıldığı bu Meclis koşullarında ben Bakan Hanımı burada görmüşken ve yüz yüze burada, hani, bir muhatap alındığım hissiyatına sahipken sorularımı sormak isterim; buna hakkımız olduğunu da düşünüyorum.

AYHAN SALMAN (Bursa) – Dosyada veriyorsunuz zaten.

BAŞKAN ÇİĞDEM ERDOĞAN – Kesinlikle, zaten söz vermemizin sebebi de bu. Sadece toparlayın arzu ediyoruz.

RUKEN KİLERCİ (Ağrı) – Tekrar tekrar soruyorsunuz.

AYŞE BÖHÜRLER (Kayseri) – Siz soru sormuyorsunuz ki, tekrar ediyorsunuz.

SEVDA KARACA DEMİR (Gaziantep) – Tekrar tekrar soruyor olmamın muhatapı ben değilim, bu soruların cevaplarının olmaması.

AYŞE BÖHÜRLER (Kayseri) – Genel Kurula gideceğiz.

SEVDA KARACA DEMİR (Gaziantep) – Burası bir ihtisas komisyonu sevgili arkadaşlar. Bir ihtisas komisyonunda bazı konuların derinlikli ve içerikli tartışılıyor olacağı bilinciyle ve bilgisiyse bu Komisyona gelmeniz, böyle bir muhataplık göstermeniz gerekli.

BAŞKAN ÇİĞDEM ERDOĞAN – Sayın Vekilim, bu tartışmayı devam ettirmek yerine lütfen sözlerinizi tamamlar mısınız.

SEVDA KARACA DEMİR (Gaziantep) – Ben de bu tartışmayı yürütmek istemiyorum.

BAŞKAN ÇİĞDEM ERDOĞAN – Son cümlelerinizi söylerseniz sevinirim.

SEVDA KARACA DEMİR (Gaziantep) – Ben sorularımı sormak istiyorum Sayın Bakan.

Görüyorsunuz Sayın Bakan, Mecliste biz maalesef böyle ihtisas gerektiren konularda sizi bulmuşken sorularımızı sizin vekilleriniz dolayısıyla soramıyoruz. En azından bu konuda bir demokratik yaklaşım olmasını...

SEDA GÖREN BÖLÜK (İstanbul) – Soru sormuyorsunuz siz, monolog yapıyorsunuz hanımefendi.

SEVDA KARACA DEMİR (Gaziantep) – Devam ediyorum.

Şimdi, orta vadeli program oldukça önemli bir nokta oluşturuyordu sizin de sunumunuzda. Bu orta vadeli program ve kalkınma planı dolayısıyla yeni yapılacak kamu yatırımlarının kesilmesine ilişkin birtakım ibareler var. Son dönemde yoksulluğun artması dolayısıyla, özellikle kadınların sığınmaevi ve sosyal yardımlara başvurusunun arttığı durumlar var. Kreşlerden söz ediliyor, kamu kreşlerinin kapatıldığı bir sürece giriyoruz maalesef önümüzdeki dönem. Birincisi: Siz özellikle sığınma evlerine ilişkin 120 rakamı verdiniz yanlış hatırlamıyorsam. Onun orta vadeli program kapsamında, bu tasarruf tedbirleri geçerliken nasıl bitirileceğini umuyor ve düşünüyorsunuz, bir süreniz var mı? Kreşler konusunda ne türden bir değerlendirmeniz var?

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI MAHİNUR ÖZDEMİR GÖKTAŞ – Strateji çalışmalarımızda yer alan bütün çalışmalarımız devam edecek. Bunlar tasarruf genelgelerine takılı kalmıyor.

SEVDA KARACA DEMİR (Gaziantep) - Ve çok önemli bir nokta, hâlen en temel taleplerimizden biri, her okulda bütün çocuklara bir öğün ücretsiz yemek kampanyası için yüz binlerce imzayı bütçe görüşmeleri sırasında Bakanlığın önüne koyduk, onunla ilgili bir cevap alamadık. Sizin bu konudaki fikriniz, değerlendirmeniz nedir?

Son olarak, deprem bölgesinde 11 ilde 142 insanın kayıp olduğunu biz bu 142 insanın ailelerinin oluşturduğu platform dolayısıyla biliyoruz. Buraya da ziyarete geldiler, sizden de randevu talep ettiler. Bu kayıplardan 38'i çocuk. Bu çocuklardan biri Antep'te İrem Karaca, 12 yaşında, babası onu hâlen arıyor. Sizinle görüşmek için size defalarca başvuru yaptığını ifade etti. Bu başvurulara yanıt verilmemiş. İrem Karaca'nın ve diğer çocukların durumunu öğrenmek, sizin daha önce "Kayıp çocuk yok." açıklamanızı neye dayanarak yaptığınızı sizinle tartışmak üzere ben de size 2 sefer randevu talebinde bulundum deprem kayıpları olan çocuklarla ilgili. Bu konuyla ilgili de özellikle İrem Karaca'nın babasıyla birlikte gerçekleştirmek istediğimiz bu görüşmenin olumlu ya da olumsuz bir cevabını almak istiyorum.

Diğer arkadaşlarım kadına yönelik şiddetle ilgili durumu ortaya koyduğu için ben burada keseceğim. Ama tekraren ifade etmek istiyorum Komisyonumuza: Burası bir ihtisas komisyonu, vakit darlığı, meşguliyet, şu bu burada geçerli olamaz sevgili arkadaşlar. İşinizi gücünüzü ona göre ayarlayacaksınız.

AYŞE BÖHÜRLER (Kayseri) – Genel Kurul başlamış durumda Sevda Hanım, şu anda Genel Kurul çalışıyor ve oraya geçmek zorundayız.

BAŞKAN ÇİĞDEM ERDOĞAN – Biz, her defasında Komisyon dışından katılıyorsunuz ve size söz veriyoruz. Bizim Komisyonumuzun...

SEVDA KARACA DEMİR (Gaziantep) – Zaten ben Komisyon... Yani bir vekil olarak Komisyona katılma hakkına sahibim, bana bir şey bahsetmiyorsunuz sevgili arkadaşlar.

BAŞKAN ÇİĞDEM ERDOĞAN – Biz de zaten size söz istediğiniz için veriyoruz. Dolayısıyla, gereken karşılıklı nezaketle görüşmeleri devam ettirsek bizim Komisyonumuzun da iç huzurunu bozmamış olursunuz.

TUBA VURAL ÇOKAL (Antalya) – Kadına şiddeti konuşurken böyle şiddetli tarzda konuşmak da hiç hoş bir şey değil yani.

SEVDA KARACA DEMİR (Gaziantep) – Şimdi böyle olmaz yani siz bir milletvekiline "Uyumu bozuyorsunuz, nezaketsizsiniz, bilmem ne..." Böyle bir nezaketsizlik gösterdiğim tek bir cümle söyleyin, ben de bu konuyla ilgili açıklama yapayım.

BAŞKAN ÇİĞDEM ERDOĞAN – Sayın Vekilim, buyurun lütfen.

SALİHA SERA KADIGİL (İstanbul) – Bitirdiniz mi Sevda Vekilim?

SEVDA KARACA DEMİR (Gaziantep) – Bitiremedim ama buyurun.

BAŞKAN ÇİĞDEM ERDOĞAN – Bitirdiğinizi söylemişsiniz, lütfen.

SALİHA SERA KADIGİL (İstanbul) – Tamam.

Sayın Başkan, sayın üyeler; merhabalar.

Sayın Bakan, hoş geldiniz.

BAŞKAN ÇİĞDEM ERDOĞAN – Kendinizi tanıtırsanız...

SALİHA SERA KADIGİL (İstanbul) – Benim ismim Sera Kadıgil, tanırırsınız, Türkiye İşçi Partisi İstanbul Milletvekiliyim.

BAŞKAN ÇİĞDEM ERDOĞAN – Ben tanıyorum ama yeni arkadaşlarımız var.

SALİHA SERA KADIGİL (İstanbul) – Bürokratlarımız için tanıştırıyoruz. Türkiye İşçi Partisi İstanbul Milletvekiliyim, parti sözcüsüyüm, KEFEK Komisyonunun da önceki dönem bir üyesiyim, gördüğünüz üzere de bir kadını.

Normalde, bir şeyi daha söyleyeyim sevgili dostlar, arkadaşlar; grubu olmayan bir milletvekilinin bu Mecliste çektiğini ancak grubu olmayan bir milletvekili bilir. Yani sizi de anlıyorum, elbette Komisyonun bir usulü var ama birincisi; Sevda Vekilimin de dediği gibi, her komisyon, her milletvekilinin katılımına ve söz almasına zaten açıktır. Bu, bahsedilen bir yaklaşım değil; belki bunun altını çizmekte fayda var.

İkincisi; haddimi aşıyorsam affedin, komisyonlar böyle yüz yüze bakıp birbirimizi anlayabildiğimiz, birbirimizle konuşabildiğimiz yerler. Sevda Vekilin de üslubunda ben en küçük bir yükselme fark etmedim ve söylediği konular da önemliydi. O yüzden, en azından, biz kadın meselelerini konuşurken kadınlar olarak birbirimize belki biraz daha toleranslı davranırsak daha yapıcı sonuçlar alabiliriz diye düşünüyorum.

Ben hiç uzatmayacağım, çok merak ettiğim bir şey vardı Sayın Bakan, bu hafta geldiğinizi duyunca da özellikle gelmek ve bunu sormak için geldim. Sunumunuzda çıkmak zorunda kaldığım için özür dilerim. Az önce anlattığım şeyi... Biz 2 vekiliz, Ahmet ağabeyin konuşması vardı ve bazen fiziksel arbedeye kadar gidiyor ne yazık ki iş Meclisimizde. Çok üzülüyorum buna ama onun için çıkmak durumunda kaldım. Yarıda çıktığım için kusuruma bakmayın lütfen, hakeza Komisyon üyelerimize de kusura bakmayın diyorum.

AYŞE BÖHÜRLER (Kayseri) – Propaganda, çarpıtma...

SALİHA SERA KADIGİL (İstanbul) – Ne dediniz?

AYŞE BÖHÜRLER (Kayseri) – Yani şimdi konuyla ne alakası var? Genel Kurul çalışıyor, hepimizin sonuçta randevuları var.

SALİHA SERA KADIGİL (İstanbul) – Biz şey yapalım mı? Ben yazılı olarak vereyim, hangi konuyu uygun görürseniz o çerçevede konuşalım Sayın Vekilim.

AYŞE BÖHÜRLER (Kayseri) – Ne alakası var?

SALİHA SERA KADIGİL (İstanbul) – Hanımefendi sunum yaparken kalktım ve çıktım. Bu bir kabalıktır ve Meclis yaklaşımı bunu açıklamamı gerektirir. Kendisine söylüyorum bunu, buna müdahale edecek hiçbir şey yok.

AYŞE BÖHÜRLER (Kayseri) – Etmeyorum zaten.

SALİHA SERA KADIGİL (İstanbul) – O zaman saygı bekliyorum ben de birazcık ve devam ediyorum konuşmama, olur mu? “Okey.” Devam ediyorum ben şimdi. Bak, boşu boşuna gitti bir dakikamız da.

AYHAN SALMAN (Bursa) – Kendi hissiyatlarımızı ifade ediyoruz.

SALİHA SERA KADIGİL (İstanbul) – Efendim?

AYHAN SALMAN (Bursa) – Biz de kendi hissiyatlarımızı ifade ediyoruz.

SALİHA SERA KADIGİL (İstanbul) – Edin vallahi Hocam, zaten kocaman grubunuz var, zırt pırt söz alıyorsunuz; gidin, gidin, edin.

BAŞKAN ÇİĞDEM ERDOĞAN – Arkadaşlar, müsaade edin, Sayın Vekilimiz sorsun sorusunu.

Buyurun lütfen.

SALİHA SERA KADIGİL (İstanbul) – Erkekler ne aradır KEFEK’e giriyor bu arada ya? Erkekler de musallat olmuş Sayın Bakan.

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI MAHİNUR ÖZDEMİR GÖKTAŞ - Zaten onların da azınlık olması gerekmiyor mu?

SALİHA SERA KADIGİL (İstanbul) – Onu hissetsinler diye mi aldık? Tamam.

Şimdi, gerçekten diğer konulara girmeyeceğim, uzun uzun konuşuldu. Bu kitapçıkta hatalı gördüğüm yerler de var. Sevda Vekilin önergeler konusundaki eleştirisine katılıyorum siz buradayken. Çok sayıda önerge veriyoruz, en azından zahmet buyurup cevap veriyorsunuz bu arada, diğer bakanlıklara nazaran böyle bir artışı var bu Bakanlığın ama o cevaplar, af buyurun, ekseriyeti boş cevaplar oluyor; sorduğumuz soruya değil, çok daha geniş çerçeveli cevaplar oluyor, iletişim kanallarımız burada da tıkanıyor. Sizleri karşımızda bulduğumuzda daha uzun konuşma gereği hissetmemizin sebeplerinden biri belki de budur.

Başımıza bir felaket geliyor Sayın Bakan ve adından kaldırılmış olsa da Bakanlığınızın, sizi en asli ilgilendiren konular, kadınlarla ilgili bir mevzuda başımıza bir felaket yaklaşıyor; bunu söylüyorum çünkü dinleyebildiğim kadarında, sunumunuzda şöyle ifadeler gösterdiniz ki “Hak ve fırsatlardan eşit yararlanması, kadın-erkek eşitliğine dayalı bütçeleme...” “Fırsat eşitliği” değil “eşitlik”i kullanmanız beni sevindiren bir detay oldu. Bunların olmasının her biri için bir gereklilik var, o da kadının bir birey olarak kabul edilmesi. Ama önümüzde bir dokuzuncu yargı paketi var ve bu dokuzuncu yargı paketinde şu elimde gördüğünüz şey -eminim incelemiştinizdir, KEFEK üyelerinin de dikkatine sunacağım- Anayasa Mahkemesinin soyadına dair düzenlemesi. Birçoğumuz burada kadınız ve siz de gördüğüm kadarıyla evli bir kadınsınız. Özdemir Göktaş; Özdemir kendi soyadınız, Göktaş eşinizin soyadı. Anayasa Mahkemesi kadınların çok uzun süren hukuk mücadeleleri neticesinde bir karar verdi arkadaşlar, bir sene oldu ve bu kararda dedi ki Anayasa Mahkemesi: “Hayır kardeşim, kadınlar da erkekler gibi sadece kendi soyadlarını kullanabilirler. Peşine erkeğin soyadını eklemek zorunda değiliz. Bu, kadına sıkı sıkıya bağlı bir haktır, kişilik haklarından biridir ve siz bunu kanun zoruyla kadının soyadına ekleyemezsiniz.” Anayasa Mahkemesi bu kararı verdi, aradan bir sene geçti, düzenlemeyi yapması gereken Adalet Bakanlığı önümüze bir yargı paketi getirdi. Hakikaten sadece benimle, muhalif vekillerle falan değil; sizinle, burada bulunan bütün kadın arkadaşlarımızla dalga geçiyor Adalet Bakanlığı şu anda. KEFEK’in de dikkatine bir kez daha sunmak istiyorum, dalga geçiyorlar bizimle arkadaşlar. Çünkü burada getirmişler, bu iptal edilen Medeni Kanun maddesinin aynısını ya “ancak”ı silmişler, yerine “şöyle ki” yazmışlar ve kim bunu yapan, benim sorum size bir Bakan olarak o. Çünkü siz oraya gittiğinizde Bakanlar Kurulunda Yılmaz Bakanla yan yana oturuyorsunuz. Bu bize Yılmaz Bakandan geldi, Adalet Bakanından gelen taslak. Yani kim bu cin fikirli arkadaş?

Gerekçede şöyle diyor: “Anayasa’mızın 41’inci maddesi toplumun temeli olarak aileyi görür, ailenin önemi değerlendirildiğinde anne-babanın ayrı soyadı kullanması çocuk üzerinde olumsuz etkiler yaratabilir.” Bugün Adana’da çocuk işçi olarak çalıştırılırken 11 yaşında bir çocuk öldü, her hafta 2-3 ayrı çocuğumuzu kaybediyoruz “MESEM” adı altında Millî Eğitim Bakanlığının yaptıkları yüzünden. Çocukların başına gelmeyen kalmıyor, aç okula gitmek zorunda kalıyorlar birçok yerde. Bunların hiçbirisi çocuğun psikolojisini bozmuyor ama kadının kendi soyadını taşıma hakkı, Adalet Bakanlığımız nezdinde, aşırıyormuş, çocuklara zarar veriyormuş. “Kardeşim, Anayasa Mahkemesi kim ya? Türkiye Cumhuriyeti devleti Anayasası kim? Burada oturan adamları, ben bunları tanımıyorum, bu kararı da tanımıyorum, benim görüşüm bu.” dedi ve önümüze yargı paketinde getirdi. Şu anda yine kadının kendi soyadını kullanma hakkı elinden alınıyor, mahkeme açmak zorunda kalıyor.

Bu arada hani Can Atalay kararı da uygulanmadı, atıyorum, Cumartesi Anneleri kararı da uygulanmadı ama orada bir Yargıtay-Anayasa Mahkemesi tartışması yapıyorduk, ya burada o da yok arkadaşlar, Yargıtay da bire bir aynı kararı verdi. Yani bütün yüksek yargı, bütün kadın örgütleri, bütün kadınlar diyor ki: “Kadının hakkıdır soyadını kullanmak.” Adalet Bakanımız ikna olmuyor.

Benim size temel olarak sorum şu: Kadının soyadı noktasında Türkiye Cumhuriyeti devleti Aile Bakanı sıfatıyla sizin durduğunuz yer neresidir? Anayasa’mızın ve Anayasa Mahkemesinin Adalet Bakanlığındaki bazı erkekler tarafından ayaklar altına alınmasına ve kadına sıkı sıkıya bağlı bu hakkın bir kez daha yok sayılmasına karşı ne gibi bir önlem alacaksınız, ne gibi bir çıkış yapacaksınız? Anayasa’mızın uygulanması için Aile Bakanlığının bu konuda ne gibi bir faaliyeti olacak? Bunu merak ediyorum.

Dinlediğiniz için teşekkür ediyorum.

BAŞKAN ÇİĞDEM ERDOĞAN – Sayın Vekilim, katkılarınız için teşekkür ediyoruz.

SALİHA SERA KADIGİL (İstanbul) – Uzatmadım inşallah.

BAŞKAN ÇİĞDEM ERDOĞAN – Süreyi gayet makul kullandınız.

Buyurun lütfen Serap Hanım.

FATMA SERAP EKMEKÇİ (Kastamonu) – Sayın Bakanım, az önce söylemeyi unuttum, biz 29-30 Nisanda tüm paydaşların katıldığı bir Özel Bireyler Çalıştayı yaptık Kastamonu’da, hatta size de bilgi verdik. Bu konuyla ilgili artık rapor yazım aşamasında sona gelindi, çok da güzel yol haritası olabilecek bir rapor da inşallah sunacağız sizlere. En kısa sürede ben bunu getireceğim. Bunu buradan paylaşmak istedim. Bütün paydaşların katılımıyla çok verimli bir konuya değindik, mevzuatsal, eğitim, yaşanan sıkıntılar; her yönden, her konuda fikirler belirtildi, güzel bir rapor da çıkacak inşallah. Bunu da paylaşmak istedim buradan.

BAŞKAN ÇİĞDEM ERDOĞAN – Çok teşekkürler katkılarınıza.

Sayın vekillerimizin soruları bitti; Sayın Bakanım, cevaplamak üzere sözü zatiîlilerinize bırakıyorum.

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI MAHİNUR ÖZDEMİR GÖKTAŞ – Çok teşekkür ediyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; öncelikle tabii, katkı, görüş ve önerileriniz için her birinize teşekkür etmek istiyorum.

Bugün görüşmelerimizden aslında güzel kazanımlar elde ettiğimize inanıyorum yani sonuç itibarıyla birbirimizi dinliyoruz, birbirimizin meramını dinliyoruz, birbirimizi anlayabiliyoruz, birbirimizle konuşabiliyoruz; bazen farklı görüşten olsak bile bunu birlikte paylaşabiliyoruz; önemli olan diyalog, öncelikle bunu vurgulamak istiyorum. Bizi arayıp da ulaşamayan hiçbir vekilimiz yok fakat zaman zaman biz başka yerlere randevu veriyoruz, bu da farklı yerlere lanse ediliyor; bu konuda da biraz üzüldüm açıkçası. Bazı sorulara burada cevap vermeye çalışacağım.

Bizim, tabii, Bakanlık olarak yürüttüğümüz politikalar, sosyal politikalar toplumun tüm kesimlerini kapsıyor. Bizim Bakanlığımız kadının statüsünü de kapsıyor, çocuk hizmetlerini kapsıyor, “Aile ve Toplum Hizmetleri Genel Müdürlüğümüz” diye koskoca bir Müdürlüğümüz var, toplumun temelini kapsıyor, diğer yandan Şehit Yakınları ve Gaziler birimimiz var, Engelliler birimimiz var; dolayısıyla biz Bakanlığımızın hizmet ve sorumluluk alanına giren bütün bu birimleri birbirinden ayrı düşünemeyiz. Çalışmalarımızın birbiriyle tutarsızlık teşkil ettiği gibi bir durum asla söz konusu değildir. Bu anlamda, Bakanlık olarak tüm politikalarımızı da kadınıyla erkeğiyle çocuğuyla, engelli, yaşlı, şehit yakınları

ve gazileriyle ele alıyor, uyguluyoruz. Şunu açık yüreklilikle dile getirmek isterim ki ülkemiz tüm bu kesimlerin haklarının korunması ve hayat standartlarının iyileştirilmesi noktasında çok önemli atılımlar gerçekleştirmiş; kayda değer de bir mesafe katettik. Biz tabii ki depremden salgına yaşadığımız her sıkıntıyı toplumumuzla beraber, her birimiz el ele vererek aştık, aşmaya da devam ediyoruz, hiç kimseyi geride bırakmama anlayışıyla hareket ediyoruz. Biz Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığıyız dolayısıyla 85 milyon insana hizmet ediyoruz ve bizler bu anlayışla çalışmaya devam edeceğiz.

Kadınların maruz kaldığı şiddet hepimizin canını yakan bir durum. Şimdi, burada bir veri tartışması yapmayacağım ancak bizde de her ay düşen, İçişleri Bakanlığının Jandarma Genel Komutanlığından gelen veriler var ve sizin verdiğiniz rakamlar ile veriler birbiriyle uyuşmuyor. Dolayısıyla burada bir spekülasyona gitmeden... Gerçekten, biz, şiddet mağduru olan kadınların tekrar hedef hâline gelmesinin, bu kadınların sadece şiddet mağduru olarak etiketlenmesinin, maruz kaldıkları şiddeti yeniden hatırlamalarını, toplumdan soyutlanmalarını beraberinde getirdiğine inanıyoruz.

Kadın vakalarında tespit ettiğiniz hususları gelin birlikte konuşalım. Dediniz ya “Elimde veriler var.” Ben hakikaten bunlara açığım, elinizdeki raporları getirin, konuşalım. Yani şu Mecliste beni arayıp da ulaşamayan hiç kimse yok. Arayın, konuşalım arkadaşlar, telefon burada. Ben muhalefet-iktidar ayırımı yapmıyorum çünkü söz konusu kadınlar, söz konusu çocuklar olduğunda akan sular durur; öncelikle bunu net bir şekilde ifade etmek istiyorum. Biz sorunu birlikte çözme taraftarıyız, biz en ufak bir iddianın dahi üzerine gitmekle mükellefiz. Bazen milletvekillerimizden arayan oldu “Şöyle bir durumla karşı karşıya kaldık.” diye. Hemen aradım, telefon numaramı paylaştım, bizzat ilgilendim. Bazen asılsız çıkabiliyor iddialar ama bizim iddia asılsız diye geri adım atmışlığımız asla yok. Hemen ne gerekiyorsa yapmaya hazırız çünkü söz konusu bir kadının hayatı, bir çocuğun hayatı. Biz bu konuda sonuna kadar üzerimize düşen ne varsa yapıyoruz, yapmaya da devam edeceğiz. O yüzden, hassasiyet arz eden bu konularda spekülasyona fırsat verilmemesi en büyük arzumuzdur. İddiaya dayanan yaklaşımlar ne yazık ki sorunu daha da büyütüyor çünkü söz konusu -az önce ifade ettiğim gibi- kadınlardır. Biz her zaman iş birliğine açığız arkadaşlar. Elinizde ne tür dosyalar veya birikim varsa paylaşın bizimle. Biz bu iş birliğine açığız, konuşalım yani belki aynı fikirde sonuçlanmayacak görüşlerimiz ama birbirimizi dinleyelim. Ben bu düşünceyle hareket etmek istiyorum ve her zaman bunu da söyledim çünkü -ifade ettiğim gibi- kadına yönelik şiddet dâhil, çocuklar konusu, bunlar siyasetüstü meselelerdir; hep beraber ele alabilirsek ancak başarılı oluruz bu konularda. Biz hiçbir zaman bu konularda müsamaha göstermeyeceğiz.

İntihar vakalarıyla ilgili bir parantez açmak istiyorum. Bununla karşılaştık, bazı valilerimiz de milletvekillerimiz de bu konuda hassasiyetlerini dile getirdi. İntihar konusu doğası gereği hakikaten oldukça hassas bir konu ve ben buna da kişisel olarak da çok titizlikle yaklaşıyorum. İntihar verileri belirli zamanlarda yayınlanıyor. Açıkçası bu derece hassas bir konuda sebebin ne olduğuna dair çabuk hareket edilmesi gerekiyor, karar verilmesi gerekiyor. Burada daha geniş kapsamlı nicel ve nitel verilere ihtiyacımız var. Biz Bakanlık olarak 2009’dan bugüne kadar Adana, Karaman, Tunceli, Muş, Bingöl ve Bartın’da yaşanan intiharlarla ilgili yerinde vaka incelemeleri gerçekleştirdiğimizde bu söylediğiniz sebebin tek sebep olduğunu gördük. Bakanlık olarak biz intiharı önleme il komisyon kurulunun üyesi olarak her yaş ve cinsiyette intihara yönelik koruyucu ve önleyici çalışmalarımızı artırmak için 81 ilden tüm paydaşlarımızdan veri toplamaya da başladık. Buna bağlı olarak, başta kadınlar ve çocuklar olmak üzere toplum ruh sağlığını ve aileyi güçlendirecek şekilde çalışmalar yapmayı planlıyoruz. O yerlere gidiyoruz, özellikle vakaların çok olduğunu gördüğümüz illerde özel çalışmalar başlattık biz bu sene, il müdürlerimiz alanda dolayısıyla aynı zamanda şiddeti ortaya çıkaran sebepleri araştırıyoruz yani bir istismar falan... Genelde çocukların... Sevinemeyeceğim çünkü ortada bir intihar var yani istismar olsa

gerçekten ayrı, o da ayrı bir vaka, istismar olayından olmadığını son bulgular ona dayandırdı. Ancak her türlü... Yani bir çocuk niye intihar etmek istesin o yaşta, buna sürükleyen sebepler nedir? Bunları da araştırmak bizim görevimiz.

Kadına yönelik şiddetle mücadeleimizin, bizlerin, hepimizin elini güçlendirecek bir araştırmanın çalışmalarını da başlattığımızı az önce ifade ettim ve bu hakikaten kapsamlı bir saha çalışması olacak. Bu alandaki farkındalığı toplumun farklı kesimlerinde de yaygınlaştırmış olacağız ve bizler, sizleri de bu araştırmaya katkı vermeye davet ediyoruz açıkçası. Bizim gerçekten burada zihinsel olarak bir değişime ihtiyacımız var. Yani belki bütün şartlar şiddeti tamamen ortadan kaldırmaya yöneliktir ancak zihinsel olarak bir dönüşüm gerçekleşmediği müddetçe bizler bu şiddetin önüne geçemeyiz. Dünyanın her ülkesinde... Yani sıfır vakalı bir ülke olsa hakikaten çok sevineceğiz, keşke bizim kadın konukevlerimiz bomboş olsa, keşke vakalarımız sıfır olsa. Yani politikalar oluşturuyoruz, bütün bir silsileden geçiriyoruz. Hakikaten bu boyutta yurt dışında da yıllarca görev yapmış bir kardeşiniz olarak da şunu ifade edebilirim ki Türkiye’de olan hukuksal altyapı, yapılan bu kadar çok uygulama dünyanın hiçbir yerinde bu kadar entegre değil. Tabii ki yeterli değil, biz daha iyi olması için çalışıyoruz yani hiç kimse şeylerden geçmesin. Ancak keşke sıfır vakamız olsa. Bu konu da gerçekten canımızı acıtan bir konu, hepimiz için bir vaka çok fazla bir vakadır.

Evet, burada engelli kadınlarımızı da gözettiğimizi özellikle belirtmek isterim. Bir milletvekilimizin cezaevlerindeki kadınların ve çocukların durumuna yönelik önerilerini dikkatle dinledik. Bunu önemsedığımızı ayrıca belirtmek istiyorum. Hiç şüpheniz olmasın, biz kadınları mağdur etmemek, onları her koşulda korumak ve desteklemek için her türlü tedbirleri alıyoruz ancak tabii ki -dediğim gibi- karşılaştığımız olumsuzluklar var. Bizler her türlü bu konuda sizlerle beraber hareket etmek istiyoruz. Bizim böyle “Biz sizden daha iyi biliriz.” gibi bir yaklaşımımız yok. Belki oluşturduğumuz politikalarda görüş farklılığımız olabilir, uygulamada görüş farklılığımız olabilir ama amacımız kadınların üstün yararı, kadınların refahı ve güvenli bir şekilde sokağa çıkabilmeleri, kadınların özgürce hareket etmeleri. Bunlar hepimizin istediği şeyler değil midir bir insan olarak, kadın olarak rahatça hareket edebilmeleri?

Uzaktan çalışma modeline tekrar değinmeyeceğim.

Ailenin Korunması ve Güçlendirilmesi Vizyon Belgesi ve Eylem Planı... Arkadaşlar -az önce ifade ettiğim gibi- aile toplumumuzun temel değeri. Bizler Aile Eylem Planı’nızı oluştururken kadınlar geride kalsın istemedik. Bizim Kadını Güçlendirme Eylem Planı’mız var, Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele Eylem Planı’mız var ancak aileleri korumaya yönelik yani sağlıklı aileleri korumaya yönelik de bir eylem planımızın olmasını istiyoruz. Burada sağlıklı kadın, şiddet gören kadın verimiz asla yok. Biz bir yandan kadını güçlendirirken, ona özel bir eylem planımızı oluştururken, diğer yandan aileyi de güçlendiren ayrı bir eylem planı oluşturduk. Burada kadınlar ve aileleri birbirinin karşısı değil ki. Bir sürü ailemiz var, çoğunuzun da ailesi var sonuç itibarıyla. Biz ailenin içerisinde birey değil miyiz? Sağlıklı bireyler olarak yetişmek istemiyor muyuz? Biz toplumu bu şekilde yetiştirmek istemiyor muyuz? Tek ebeveynli aileler de buna dâhil bu arada. Ama kadına “Sen birey değilsin, burada senin adın yok.” demek hakikaten bizleri yaralar. Yani kadının güçlenmesi ailenin ve toplumun güçlenmesi demektir, ailenin güçlenmesi de kadının güçlenmesi demektir. Aile ile kadını birbirinin karşısına koymak ve bu konumda konumlandırmak bana göre doğru bir yaklaşım değildir. Yıllarca muhafazakâr bir partide görev yaptım yurt dışında, bizler bu şekilde görev yaptığımızda kimse demedi “Kadın ile aileyi karşı karşıya koyuyorsunuz.” diye. Ben bu tür eleştirilerin haksız olduğunu düşünüyorum çünkü biz kadını güçlendirmek istiyoruz. Koskoca bir eylem planı oluşturmuşuz, bir vizyon belgesi oluşturmuşuz ve bu ilk defa yapılmıyor burada. Biz bir yandan kadını korurken bir yandan onu bütün

karar alma mekanizmalarında güçlendirmeye yönelik çok önemli bir vizyon belgesi yayınlamışız 8 Martta, bir strateji belgesi yayınlamışız ama diğer yandan aileyi de korumaya yönelik bir eylem planı oluşturmanın Bakanlığın görevlerinden bir tanesi olduğunu düşünüyorum. Çünkü burası Aile ve Toplum Hizmetleri Genel Müdürlüğünün de olduğu bir Bakanlık. Çocuklara yönelik özel politikalar oluşturuyoruz, tabii ki ailelere yönelik de oluşturmamız gerekiyor. Dolayısıyla fark ettiyseniz ben burada açış konuşmamda Aile Eylem Planı'mıza hiç değinmedim bile çünkü ben kadın-erkek fırsat eşitliği konularında yaptığımız çalışmalarını anlattım ve bunu çok ciddi bir şekilde detaylandırdım çünkü konunun da bu olduğunu düşündüm.

Öncelikle, bir de eylem planında sadece bir yerde şiddet meselesine değinildiğinden bahsedildi fakat bizim hâlihazırda bu sorunun çözümüne dair ayrı bir eylem planımız da yer alıyor ve bu kapsamda çalışmamızı etkili bir şekilde sürdürüyoruz. Yani şiddete yönelik, şiddeti önleyen bir eylem planımız varken Aile Eylem Planı'mızı ondan bağımsız düşünemeyiz, kadını güçlendirirken Aile Eylem Planı'mızı ondan bağımsız düşünemeyiz. Biz eylem planımızı Aile Eylem Planı'mızdan önce oluşturduk ancak bizler sağlıklı aileleri desteklemek amacıyla bir eylem planı evet oluşturduk. Ayrıca, şunu da söylemek isterim: Biz Aile Eylem Planı oluştururken diğer yandan mahalle odaklı özel çalışmaları da önceliklendirdik. ASDEP çalışanlarımızın... Her mahallenin Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı tarafından tanınan bir danışanı olsun istedik. Pilot projelerimize de o minvalde bakıyoruz açıkçası. Dolayısıyla önleyici tedbirler açısından da yani bizim personelimiz bir aileyi ziyaret ettiğinde bir mahallede sadece “Onun çocuğu var mı? Kaç kişiye bakıyor?” diye değil de “O ailede şiddet riski var mı? Yoksulluk riski var mı? Çocuk okula gidiyor mu? Yani evin durumu nedir? O evde şehit yakını var mı, gazi var mı, yaşlı var mı? Kadının psikolojik durumu nedir? Çalışıyor mu?” bunları da analiz etmek istiyoruz. Aile Eylem Planı'mızda bunlar yer alıyor çünkü bizler aileyi güçlendirmek... Evet, istiyoruz, sağlıklı aileleri güçlendirmek istiyoruz bu arada, şiddet gördüğümüz, şiddet hissiyatı oluşturan bir yerde de özel çalışma yapmak istiyoruz. Önleyici tedbirler bu şekilde oluşturulur, kadını da bu şekilde koruruz. Aile içi şiddet bulgusu var mı? Belki hissedilir yani o diyecek ki: “Ben böyle bir şey hissettim.” Biz de oraya özel bir ekip göndereceğiz.

Komşu annelikten bahsetmeyeceğiz.

Diğer yandan, aile çalıştayları... Evet, bizim 81 ilde gerçekleştirdiğimiz bu aile çalıştayları daha önce zamanında da eleştirildi, belki o minvalde hakikaten biz aslında pek çok sivil toplum kuruluşunu, baroları, meslek kuruluşlarını davet ettik, bir kısmı -hakikaten şurada, yani cevaben de çıkarabilirim-katılamayacaklarını beyan ettiler.

SEVDA KARACA DEMİR (Gaziantep) – Çünkü tam on dört saat önce çoğu yere gitmiş.

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI MAHİNUR ÖZDEMİR GÖKTAŞ – Çünkü bunlar üç gün içerisinde planlanan bir çalıştay oldu.

SEVDA KARACA DEMİR (Gaziantep) – Demek ki öyle yapmayacakmışız Sayın Bakanım.

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI MAHİNUR ÖZDEMİR GÖKTAŞ – Ama sonrasında biliyor musunuz onları biz aile çalıştaylarımıza davet ettik.

Bakın, bir konuda meramı olan bir insan gelir, tamam mı. Ne olursa olsun, belki baronun kompleksi gelmeyebilir, bir üye gönderir. Ben on dört saat önce cevap aldım yani ben buraya dün davet edilseydim ben de hazırlanır, gelirdim Kıymetli Milletvekilim. Siz de mesela ayrı komisyondasınız, dışarıdan geliyorsunuz ama konuyu önemsiyorsunuz, geliyorsunuz. Maksat burada katkı sunmaksa hep beraber katkı sunalım, meramımızı orada dile getirelim.

SEVDA KARACA DEMİR (Gaziantep) – Baroların katılımı büyük oranda oldu zaten, burada asıl vurgulamak istediğim, kadın hak örgütlerinin hiçbirinin davetli olarak o çalıştaylarda yer almamış olması. Bu konuyla ilgili siz belge istediniz, biz size getirelim.

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI MAHİNUR ÖZDEMİR GÖKTAŞ – Alacağım.

SEVDA KARACA DEMİR (Gaziantep) – Neler söylüyorlar bir kere de oradan okuyun.

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI MAHİNUR ÖZDEMİR GÖKTAŞ – Alırım, her zaman, her zaman. Ben, bakın, bu tür konulara asla kapalı değilim, her zaman diyaloga açık olduğumu defaatle burada da vurguladım, ayrı yerlerde de vurguladım. Kadın örgütleri değil, STK'lerimizin pek çoğunu davet ettik arkadaşlar ama bazıları geri dönüş yapmadı. Bazen bizim de eksiğimiz olabilir, şimdi doğruya doğru, zaman zaman kendimize de çuvaldızı batırmamız gerektiğine inanıyorum.

SEVDA KARACA DEMİR (Gaziantep) – O listeleri yayınlarsanız biz de bir daha bu soruyu size sormayız.

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI MAHİNUR ÖZDEMİR GÖKTAŞ – Aile çalıştayları üzerinden on ay geçti, inşallah bundan sonraki süreçlerde de belki daha kapsamlı, daha detaylı çalışabiliriz.

Bizler tabii ki çalışmalarımızda farklı görüşleri de önemsiyoruz çünkü bunlar bizim çalışmalarımızı zenginleştiriyor ve biz toplumun her kesimiyle temas içerisindeyiz. Bunun için bir olay olmasını beklemiyoruz. Hakikaten kapımız herkese açık ancak çok sık da vatandaşla iletişim halindeyiz, sahadayız. Biz yapılan politikaları değerlendirmek üzere... Yani yapmak için yapmayalım arkadaşlar, buradan sonuç alabilirsek alalım ve bizler buradan sonuç almak istiyoruz, yaptığımız her çalışmayı bu minvalde yapmak istiyoruz. Biz tüm politikalarımızın ve hizmetlerimizin geliştirilmesini önemsiyoruz. O minvalde Başkanımızın davetini biz kabul ettik çünkü bu diyalogları açıkçası hem milletvekillerimizle görüş alışverişi olması hasebiyle hem sizlerin görüşlerini almak, bizlere katkı sunmanız açısından da önemsiyoruz. Kendi içlerinizde, parti içlerinizde de raporlar yapabilirsiniz, bunları da bize iletebilirsiniz. Biz hiçbir zaman, hiçbir fikre kapalı değiliz. Değerlendirmek bize kalır ama istişareli olmak “Bizim de böyle bir çalışmamız var, buyurun.” demeniz... Biz kapıyı kapatmayız asla.

Sözlerime son verirken, bana ve çalışma arkadaşlarımıza her daim ulaşabileceğinizi de özellikle vurgulamak istiyorum çünkü -az önce de ifade ettiğim gibi- kadınlar, çocuklar, engelliler, yaşlılar, şehit yakınları ve sosyal politikaların daha iyi olması için aslında çalışmalar yürütüyoruz. Bu vatandaşlar hepimizin vatandaşları, sizin şehirlerinizin vatandaşları, hepimizin kardeşleri, kız kardeşleri, çocukları, büyüğü. Kadınıyla erkeğiyle, küçüğüyle büyüğüyle biz 85 milyona hitap eden bir Bakanlığımız. Dolayısıyla her çalışmamızı tabii ki hassasiyetle yürütüyoruz, eksiğimiz elbette olabilir ancak bunu da müsaade edin, sizlerle beraber, sizin de katkılarınız olduğu müddetçe bizler de sizlerle istişareli bir şekilde çalışmalarımızı sürdüreceğiz. Ben bu minvalde Komisyonumuzla her zaman iş birliklerimizin de önemli olduğunu ifade etmek istiyorum.

Teşekkür ediyorum.

SALİHA SERA KADIGİL (İstanbul) – Ben cevap alamadım.

BAŞKAN ÇİĞDEM ERDOĞAN – Sayın Bakanım, cevapsız kalan sorulara cevapları sonra yazılı da takdim edebilirsiniz.

Çok teşekkür ediyoruz hem size hem Sayın Bakan Yardımcıma... Devam etmek ister misiniz?

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI MAHİNUR ÖZDEMİR GÖKTAŞ – Yok, ben sadece...

SALİHA SERA KADIGİL (İstanbul) – Hissiyatınızın, fikriyatınızın farkındayım da Yılmaz’a da gereğini iletirsek...

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI MAHİNUR ÖZDEMİR GÖKTAŞ – Şimdi, bu dönem, Bakanlığımıza 457 soru önergesi verilmiş; 111 adedi süresi içinde, 248 adedi süresi geçtikten sonra olmak üzere toplam 359 soru önergesine cevap vermişiz, yaklaşık yüzde 78,6’sına cevap vermişiz ve 33 adet soru önergesinin de on beş günlük cevaplama süresi devam etmektedir. Ben bu sabah yine gelmeden bazı sorularımızın cevabını tekrar onayladım.

Bakanlığımızda 819 engelli personelimiz var, bunun yüzde 39’u kadın, 23’ü de yönetici; keşke daha fazla olsaydı.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN ÇİĞDEM ERDOĞAN – Sayın Bakanım, çok teşekkür ediyoruz hem size hem Sayın Bakan Yardımcımıza hem kıymetli Genel Müdürlerimize hem Daire Başkanlarımıza, Aile Bakanlığımızın kıymetli bürokratlarına. Bugün kalabalık da bir heyetle buradasınız.

Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu olarak sizlerle iş birliği içinde çalışmanın memnuniyeti içindeyiz. Bugün burada sizleri ağırlamaktan da büyük bir memnuniyet duyuyoruz. Sayın vekillerimizden de aldığım geri dönüşler sizlerle daha sık bir araya gelmemizin elzem olduğunu da gösteriyor. Dolayısıyla, isteyen...

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI MAHİNUR ÖZDEMİR GÖKTAŞ – Ben sizi kahvaltıya davet ediyorum Komisyon olarak, hatta Komisyon üyesi olmayan vekillerimiz de buyursun gelsin. Tasarruf tedbirleri kapsamında mütevazı bir simit, çay usulü güzel bir kahvaltı ama orada maksat, belki diğer genel müdürlüklerimizle ilgili de sorularınız olabilir yani onlarla da görüş alışverişinde bulunmanın iyi olabileceğini düşünüyorum.

Ben bir kez daha teşekkür etmek istiyorum sizlere.

BAŞKAN ÇİĞDEM ERDOĞAN – Sayın Bakanım, hem belki bire birde çok daha farklı birçok alanda katkılar da verilebilir diye düşünerek bu kahvaltı davetinize katılmak isteyen tüm milletvekillerimizle en yakın zamanda sizleri ziyaret etmeyi arzu ettiğimizi ifade ediyorum.

Tekrar çok teşekkür ediyorum değerli vekillerimize ve sizlere.

Toplantıyı kapatıyorum.

Kapanma Saati: 16.42

